

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Kiadja: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 fr.)
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Négyórás beszédek.

Budapest, december 2.

(Á. K.) A történelem, az ókortól a jelen időkig, sok nagy szónokot mutat föl, de olyat egyet sem, akinek annyi mondanivalója lett volna, hogy négy órán alul nem adhatta. Demosthenes, aki Fülöp ellen dörgött, soha nem tartott négyórás beszédet. Cicero sem, pedig az nemcsak tudott, de szeretett is beszélni. Óriási és a haza életébe vágó kérdések születtek s nevelték az angol szónokokat is. De négyórás beszédek sem Chatham, sem Pitt, sem Fox, sem O'Connell, sem Sheridan, sem Disraeli, sem Gladstone nem mondott soha. Mirabeau újjászülte nemcsak Franciaországot, de egész Európát, — de négyórás beszéde nem volt egy sem. Magyarország nagy szónokai is vitték végbe valamelyes korszakalkotó tetteket, de négyórás beszédek sem Széchenyinnél, sem Kossuthnál, sem Deák-nál sohasem találunk. Aminthogy a szónoklat hatásának nem csupán az a feltétele, hogy mag legyen benne, hanem az is, hogy legyen hallgatósága, melyben a mag megfogadjon. De hol van olyan hallgatóság, mely elbírjon egy négyórás szónoklatot? Azért lőn minden szónoki művészetnek legfőbb szabálya, hogy akként legyen abban kimerítve a tárgy, hogy ekközben a hallgatóság is ki ne merüljön.

Amde törődnek-e a szónoki művészetnek e legfőbb szabályával azok a modern szónokok, akik a négyórás szónoklatokat kitalálták? Eszükbe sincs! Hisz ők nem is törődnek a hallgatósággal. Sőt nem is számítanak arra, hogy hallgatóságuk meg ne szökjék. De nemcsak a hallgatósággal nem törődnek, hanem egyebekkel sem. Nem törődnek azzal, hogy a parlamentárizmusnak legnagyobb kincse a

korlátlan szólásszabadság, mely mindent elbír, csak azt a szellemi korlátoltságot nem, mely ezt a szabadságot az izlés, a judicium, az időm és a szerénység határai közé nem tudja szorítani. Hogyan fér az össze, hogy ugyanazok, akik nemes hévvel törnek lándzsát a parlamenti szuverenitás eszméje mellett, hogy ugyanazok a szólási jogot egyszerű erőmtutványnyá és sportját elvállalják? S hogy fér az össze, hogy ugyanazok, akik fölháborodnak azon, hogy tartalékos tisztet lefokozzanak oly tettért, melyet képviselő minőségében követett el, ugyanazok a négyórás beszédek által a parlament méltóságát éppen képviselői minőségükben degradálják?

De összefér-e vagy sem? — nekik mind-egy. A négyórás beszéd a fő. S a virtus abból áll, hogy ki kell tartani. Sőt csak ez terem dicsőséget és babért. Mert ha ugyanaz a szónok egy órára huzná össze beszéde anyagát, — közepes sikert arathatna csak. De mert négy óra hosszat beszélt s a parlamentnek egy teljes napját lefoglalta magának: azért neve aranybetűkkel jegyeztetik fel. Vitt-e új eszméket a vitába? Földérette-e a kérdés velejét? Adott-e lökést új irányokra? Egy szóval, tett-e olyat, ami arányban áll annak az időnek értékével, melyet lefoglalt? — Dehogy! — De négy órát beszélt és a napnak egyedüli hőse ő volt! — Ez a bravur! —

S ha egyéb nem, kiderül belőle, hogy milyen hatalmas, milyen imponáló dolog is a parlamenti szólásszabadság és a képviselői jog! — Tessék minden joggal úgy élni, mint a szólásjoggal tudnak élni a négyórás szónokok, — és akkor ki lesz irtva az a bárgyu fogalom, hogy: köteleességteljesítés. Aki négyórás beszédre vállalkozik, először teljesíti magát azon, hogy alávesse magát a kritikának. Mert aki négy órát beszélt, az minden

kritikán felül áll. Leginkább az önbíralaton. S ez az individualizmus diadala. Négy százötven ember van tehetetlenségre kárthatva, míg egyetlenegy ember élvezi magát. S a parlamentárizmusnak egész gépezete rozsdát kap ettől. De az egyéni dicsőség ragyog.

A régi nagy szónokok elbujhatnake modern szónoki atléta mellett. Elbujhat a szónoklás esztétikája és művészete is. De hova lesznek a parlamentárizmushoz fűződő hagyományok és illúziók?

Miből lett a parlamentárizmus? Az emberiség legnagyobb evolúciójából. A gondolat és szó bilincseinek letéréséből. Azok, akik ezeknek hősei és vértanúi voltak, nem tartottak négyórás beszédeket. Csak annyit mondtak, ami az elméket gondolkozásra, a szíveket nagy érzésekre és mindkettőt férfias elhatározásokra és tettek inspirálta. Így keletkezett vér-és könny-tengeren azt a parlamentárizmus. Így lettek jogai és szabadságai korlátlanok. S ezeknek a jogoknak és szabadságoknak megbeszülése, ez maradt kötelesség gyanánt azokra az utódokra, akik semmit sem tettek ezeknek kiküzdéséért, hanem csak beleültek a kész vagyonba, hogy élvezzék. Ezeknek a szent jogoknak és szabadságoknak megbeszülése nyújtja a biztosítékot arra, hogy soha ezen az intézményen a népjogoknak és a népszabadságnak ellenségei diadalt ne arathassanak! — De ha a négyórás beszédek sportja elharapódik, mi lesz ebből a csodás termőföldből? — Sivatag! — Kopár sivatag, melyből lassankint kiszáradnak a legszebb hagyományok és illúziók gyökerei!

Hát csak tovább ezen az uton! — Meghamisítani a parlamentárizmust és kiirtani az iránta való ragaszkodást és kegyeletet, sokféleképpen lehet! — Nem csupán a cirkus hatalmi játék, nem csupán a parlamenti

TÁRCA

Numerius Negidius.*)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: dr. Fényes Samu.

Valami bonyolódott peres kérdésbe mélyedtem el, — nem gondolkoztam már, tán bóbiskoltam is — mikor egyszerre halk gunyos kacaj vert föl.

Furcsa kis emberke állott előttem, éppen a tentartómból bujt ki, soha én ennél furesábbat nem láttam. Szuró, apró szemei a lelkem mélyére hatoltak, a teste nagy, erős, szurós tövisekkel borítva, olyik tövise villanagságúvá is ki tudott nyulni. A keze, lába girbe-gurba, össze-vissza hajlott, törött esontjait alig fódte izom, mindenik külön is mozgott a legesodálatosabb hajlatokban, mint a fűzfavessző a szélben.

— Ki vagy te maskara? — kérdém.

— Nem ismersem? pedig régóta kutatás, szeretettel volna a szemem közé nézni! — No hát én vagyok a jog szelleme.

— Te, a jog szelleme! Ilyen maskara!

— Sohse ilyen megvető hangon! Hajdanában én is deli legény voltam, de a sok ismertetőm, védelmezőm, tanító, magyarázó, kommentátorom, ellenségem, jó barátom az évezredek folyamán összetördelte esontjaimat, egyszer kirántotta helyükből, majd visszarakta, ráncigálta, egyengette, míg minden izemet ilyen girbegurba § formába öntötte, ugy hogy § nekem a kezem, a lábam, minden ujjam, minden hajam szála.

* A római jogban az alperes neve.

— Hát ez a sok szuró sörte meg tövis, minek rajtad?

— Az a fegyverem; mert ebben az ezred-éves hajszában védőim, jó barátaim már rég elpusztítottak volna, ha ez a sok szuró tövis meg nem védelmez. Látod pl. ez a § formájú szemölcsöt rajtam, ha ehhez vállalkozna hozzáérni a § kinyílik s lesz belőle olló, ha kell szuró fegyver, — ez a másik § alakú sörte egész ártatlan, gyöngye jószágnak látszik, de hány embert sebezett már holtra, aki belékapaszkodott!

— Atyafi, nem hiszek én neked egy szót se. Te nem lehetsz a jog szelleme, mert az az örök igazság maga, már pedig az nem lehet ilyen csuf §-okból összeaggatott figura.

— Örök igazság! — és a csuda kis emberke olyan furán kacagott, hogy csak úgy csillogtalt rajta a sok §. — Jámbor barátom, az Örök Igazság nevű asszonyságot én nem ismerem. Hallottam már emlegetni sokszor és én nem bízom olyan asszonyszemélyekben, aki felől sokat beszélnek, de én még nem találkoztam vele soha, pedig idestova 6000 esztendősen legény volnék, vagy mi. Lehet, hogy nem is e plánetáról való, annyi bizonyos, hogy az én birodalmamban, a jog határai között nem mutatkozik. A jog élő szelleme én vagyok, hosszúletű is vagyok, tán örökletű is, igazságnak is neveznek, de ez az én igazságom más és más évezredről-évezredre, századról-századra, évről-évre, óráról-órára, peroról-perere. Olyik igazságom mint a kérés, a másik napot sem éli meg, van olyan, mely évszázadokon át erős, némelyik nyom hiján tűnik el, mint a szellő-hordta aszott levél, némelyik évezredek küzdelem után pusztul el s még azután is nyomát hagyja embereken és intézményeken. Olyik megfakul a levegőn, a másik az opál színeiben tündöklék és milliók elvereznek, milliók könnyeznek, míg a népek megszerzik. Akkor aztán kiszül, hogy szivárványt csíptek meg, az egész a csepp vízben

megtörött sugár játéka, ezt a sugart is a te szemed lopta belé és egy könnyesepp, amin megtörtött. Némelyik évezredek élet után elhal a feltámadás reménye hiján, a másikat megölik nyaktilon, keresztján, vérpadon, ágyukkal s hadseregekkel, levágják, eltemetik, mégis feltámad kikelet hiján is. Ilyenek az én igazságaim, van sokféle, de olyat nem láttam soha, amelyik örökké él.

Mert én mindig a meglovót védelmezem s harcolok az alakuló, a születő ellen, védelmezem az erőset a gyöngye ellen, de el nem esem az elpusztulóval, hanem mikor agyonütöttek az egyikben, feleledek a másikban. Váltogatom az alakom, a célo, a szándékomat, a védenemet, az ellenségemet; amit ma tettem, azt holnap visszajára fordítom, amit ma öltem, holnap megfojtom, amit ma istápoltam, holnap ledöntöm, amit ma szerettem, holnap gyűlölöm, amit tegnap védtem, azt ma üldözöm, de mindig talpon állok, mindig az erős mellett a gyöngye ellen, mindig cserben hagyom az esendőt s hozzászegődöm a győzteshez.

— Hazudsz, atyafi, — szólaltam meg én, — lehetsz örökletű, de nem vagy s nem voltál soha a jog szelleme, csak a rossz szelleme; az érdek, a kicsinyesség, a fondorkodás, a hazudozás, a képmutatás. Mert a jog szelleme az örök igazság, mely az istenséget is tiszteletre készíti, az örök jó, mely vágya s győzelme az emberiségnek, a változhatatlan az élet véletlenei közt, a meleg, mely életet és fenntart, az ige, mely új világot terem, a mérték, melyet a sors változandóságai között igen gyakran meg nem látunk, de amely láttatlanul is vezet s arra az utra von, melyen haladnunk kell. Csak ennek folytán nem tévesztünk irányt és sokszor a sivatagi vándorlások negyven viszontagságos éveit után, mégis eljutunk az ígért földre.

— Ember, — velem akarsz perlekedni? No jó, én levén a felperes, fölveszem a bizonyítást. Én

abszolútizmus, nem csupán a korrupció alkalmas erre! — Ugyanezt a feladatot elvégzik a négyrészes beszédek is, melyek elől megfűt képviselő is, publikum is. Vagy aki nem fut meg, az nem az ország sorsának templomába megy, hanem csak a sportszerű erőmutatókban és a vele járó heccekben akar gyönyörködni.

BELFÖLD

A képviselőház mai ülése. Napirenden az indennitás volt, de nem beszélt róla senki. *Gabányi Miklós* a napirend előtt azzal mulattatta a kisdéd hallgatóságát, hogy tegnapi közbeszólását megmentette, elmondotta többek között, hogy neki betegsége a sokat beszélés, estig öltöszomjani elbeszélés, de ha próbára tennék, tovább is. Aztán elmondotta, hogy nem 6 turbálta *Vészi Józsefet*, hanem *Vészi* őt, mikor úgy tüntette föl, mint aki csak magyarul tud. *L. ten* mentse, hogy csak magyarul tudjon. Hiszen akkor, ha tüfusz kapna s elfelejtene magyarul, ugatnia kellene. De tud 6 hat nyelvet: a szép magyar nyelvet, a huncut német nyelvet, a szükséges román nyelvet, továbbá elég jól tud szerbül, morvával és cigányul. Mindezekután pedig kijelentette, hogy *Vészi* ellen, akinek tudása és zsonialtása előtt meghajlik, csak egy kifogása van: mért támogatja az átkos kormányt? Ha szébbalapot csinálna, ötven ezer elfizetné volna.

Ez volt napirend előtt. Aztán az indennitásvita következett. *Papp Zoltán* kibeszélte az egész ülést. Egyszer szünetet kért.

Bánffy Dezso a községek magyarosításáról. Báró *Bánffy Dezso* a *Magyar Közlöny* című folyóirat legújabb számának élén a község- és egyéb helynevekről szóló törvény végrehajtásáról elmélkedik a nemzetiségi törvény szempontjából. A cikk az ügyvezető *erős kéz* ismert politikáját hirdeti és rámutat arra, hogy a községek nevezetesen magyar hangzásúak még nem merítette ki a törvény célját. Már maga a törvény címe kifejezi ezt, midőn így szól: „Törvények a község- és egyéb helynevekről”. A törvény gondoskodni kíván arról, hogy különösen az ország szélein divatban levő idegen hangzású, legtöbbször szláv, román és német neveket viselő telep- pusztaik és havasok nevei is magyar hangzásúakká tévessenek? A magyar állam tulajdonát képező és kezelése alatt levő puszták és havasok egész sora visel idegen hangzású neveket. Szükséges volna, hogy ezek, mint a magyar állam tulajdonát képező bányák és bányatelepek magyar hangzású neveket viseljenek. Mi gátolja — ugymond — a nagy uradalmak tulajdonosait, hogy a törvényben kijelölt eszközök fel-

használásával nagy uradalmak, puszták és havasok nevét ne magyarosítsák? Mi gátolja a zsepesi városok hazafias magyar polgárságát és általában a felvidéki városok jó magyar polgárait, hogy telep- pusztaik-, havasokuk magyar hangzású neveket ad- janak? Nem elég érzésben és szavakban szolgálni a magyar állam szolgálatát, erős akaratú kintartó törekvéssel, akarni kell megalkotni áthatatlan a legelsőbb sovinszia „nemzeti gondolat”-tól, az egységes magyar nemzeti állomány, melynek arra, hogy egységes és nemzeti legyen nyelvben és érzésben szüksége van még a külsőségekre is, mely külsőségeket azonban kicsinyelni nem szabad; szüksége van arra, hogy ne csak fia, de hölgyei is magyar neveket viseljenek.

Lőt mandátum. Az *Újlava-puchói* kerületben töt- pontját érte el a küzdelem. Báró *Kaas Ivor* néppárti jelölt ércelében vasárnap *Ernst Sándor*, *Trubinyi János* és *Zmeskal Zoltán* képviselők: mondtak beszé- deket. A szabadelvűpárt jelöltje, *Sipeky Sándor* *Haydin* Imre képviselő kíséretében járja be a községeket. A választás holnapután, csütörtökön megy végbe.

A *Magyarországi* kerületben két függetlenségi je- lölt van: *Balogh Mihály*, az ehunyt *Balogh László* képviselő testvére és *Haldás Lajos* nagyváradi szer- kesztő. Hír szerint az újjászervezett szocialisták is állítanak jelöltet.

Korvát országgyűlés. A horvát országgyűlés ma délelőtt tíz órakor, *Gyurgyevics Vászó* elnökle te alatt tartott ülésén folytatta az indennitásról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Frank József hibáztatja, hogy a jobboldalról senki sem szólal fel. Nem akarja ezt a dolgot jelle- mezni, de úgy látszik, a jobboldal éri, hogy a par- lamentben nincs minden rendben. Mindnyájan ére- zük, — ugymond — hogy szervezetünkön rágó- dik valami. Az indennitásról szóló javaslat még növeli ezt az érzést és ha a jobboldal nem is akar válságos időt látni, mégis úgy van. Ausztria és Magyarország egymással való viszonya szin- ten indennitásokra szorult, de mégis van valami különbség, mert ott a költségvetést már benyújtották. Ezek a költségvetések azt mutatják, hogy az adóké- pesség emelkedett és különösen a magyar költségve- tés 30 millióval több bevételt mutat ki, mint az idei költségvetés, amellől pedig még 200 millióval többet beruházásokra fordítanak. A kormány jól tudja, hogy mekkora Horvátország tangense, mert nagy pénz- ügyi alárendeltségünk következtében ez is benne van a magyar költségvetésben. Ez azonban teljesen ellen- kezik az egyezmény szellemével. Ez a visszaélés me- galázó reánk nézve, mert Horvátországot sohasem hódították meg. De rossz következmények is kísérik ezt a visszaélést, mert Magyarországon ezt a hozzájá- rulást arra fordítják, hogy Horvátországot megtámá- dják. Minél tovább tart ez a visszaélés, annál inkább ver gyökereket az a feltagzás, hogy a horvát bevételek magyar bevételek és a 44 százaléki ajándék Magyar- ország részéről, amit tegnap is állították Budapest- en. Ezzel szemben rá kell mutatnunk arra, hogy *Horvát-*

ország külön életet él és szabad független akar lenni. Vé- gül rámutat a három ellenzéki párt közöletére, amelytől közös akciók vár.

Utána *Tomasics* választ fel, aki szerint a nemzeti pártnak az az elve, hogy megmarad a napirendnél, amit a baloldali szónokok nem tettek. Aztán rátér a központi horvát osztályok megszüntetéséről szem- rehánysára és kötségre vonja, hogy *Széll Kálmán* miniszterelnök a neki tulajdonított szavakat mondotta volna, mert ellenkezők a tévekkel. Ekkor horvát osztályok ma is vannak még. Más kérdés az, hogy ezekkel az osztályokkal meg vagyunk-e elégedve. Erre nemmel kell felelnie.

Harambasics: Magát senki sem kérdezi! *Tomasics:* Magát még kevésbé! Azután meg- okolja nézetét a központi horvát osztályokról, amely- nek funkcióit a gyakorlat átruházta az országos kor- mányra és a horvát miniszterre. Az indennitást azért kéri, mert a pénzügyi egyezmény kötségtelenül kihát a költségvetésre. Mint hogy már az év végén vagyunk és kiállítás van az egyezmény létrejöttéről, jobb olyan költségvetést előterjeszteni, mely már az új egyezmé- nyen alapszik. Aztán a magyar ellenzék ellen fordul és határozottan visszautasítja a magyar ellenzéknek *Pilverics* ellen intézett támadásait. Attérve az október 27-iki báni rendeletre, tagadja, hogy az a rendelet törvénytelen és arra a következtetésre jut, hogy a várost becsületes és tekintélyes kötelezte, hogy a kárt viselje és ne viseltesse másokkal. A nemzeti párt ma is azon az állásponton áll, hogy *Szent István* koronájának országában a két nép egymás mellett test- vériesen fejlődhetik. Mutassuk meg tettel, hogy az egyenjogúság nem hiú ábránd.

Frank: Mit kapunk érte?
Egersdorfer: Hát ülést kell csinálnunk? (De- rültésg.)

Tomasics befejezvéen beszédét, az elnök berekeszti az ülést.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Rubinek az örlési forgalom mellett.

Budapest, december 2.

Érdekes röpiratot irt *Rubinek Gyula* ország- gyűlési képviselő ezzel a címmel: *A buzerálás költésge s a vámvédelem mérce.* Ebben a röpiratban *Rubinek*, aki az örlési forgalom megszüntetése érdekében folytatott agrárius hadjárat első csata- sorában küzdött, állást foglal az örlési forga- lomnak némileg módosult formában való vissza- állítása mellett. Nagyon érdekes az az okfejtés, ame- lyen keresztül *Rubinek* erre a konklúzióra jut; mert ez az okfejtés azokat az aggodalmakat, amelyek annak idején az örlési forgalom megszüntetése ellen felhangzottak, tapasztalatok alapján nagyrészt rati- ficálja és mert — jóllehet nyilván a *Rubinek* egyéni véleményét fejezi ki — arra enged követ- kezten, hogy az agrárius körökben is megvan a hajlandóság az örlési forgalom megszüntetése kö- vetkeztében támadt bajok orvoslására.

A röpirat okfejtésének és következtetésein- kenyegét a következőkben ismertetjük:

Bevezető részében *Rubinek* az agráriusok szük- ségségését igyekszik kimutatni, abból indulván ki, hogy a tengerentúlról jövő gazdasági irányzat természetsze-

rendelkezem az egész emberiséggel, a históriával, multtal és jellel. — Jer!

... Egyszerre ott láttam magam egy római atrium pítvárában. Eltes római, fehér tógában, homlokán aranyabroncsos — mi papi voltát bizonyította — ült egy márványpadon. Előtte egy szürkeruhás, erős szálás férfi hajlongott s szólt: — Az én nevem *Numerius Negidius*, s hoz- zád jöttem, kegyelmes főpap, hogy bajomban ta- tanásot kérjek; te ismered az istenek rendeléseit, az emberek törvényeit, s ime itt e zacskóban 50 ezüstpénz, melyet *Themis* oltárára áldozok.

— Szólj, jámbor idegen, mert ruhádról lát- tom, hogy nem vagy a quiritek törzseből való, s ha olyat kérdezzek, mit az istenek nem parancsol- tak titokban tartani, adok tanácsot, mert látom, hogy jámbor ember vagy.

— Oh hallj, kegyelmes *Sextus Papirius*, az én nemzetségem már több egy évszázadánál itt lakik a városban, az utolsó király idejében jött *Vejiből*. Ösöm gabnát szállított a görögök új vá- rosából s tisztességes vagyont szerzett, melyet nagyapám s apám még növeltek. En a nagyon tisztelőtreméltó *Decius*-család birtokát bérlem, mely a *Capitolinustól* napkeletre esik. A mult évben egy samnit dárda megbénította a karom, azóta haragra képtelen vagyok. Mint tudod, a földműveléshez barmok is kellene, miért is az ostiai kapunál egy pár ökröt és két rabszolgát vásárolok. A mint hazafelé hajtá- nám a vott jószágot, fölöncsip a lictor, bevisz a censorhoz, akinek elméjét fényesítsék az istenek, elvévők ökreimet s nekem 25 virgát adának, mert, ugymond a nagyságos censor, csakis római pol- gárnak, quiritnek van jogja ökröket tulajdonul megszerezni. Midőn pedig ekkora igazságtalanság és a fájdalom mián hangosan jajveszkeltem, a te szolgád *Nervus*, ki a *Themis* szent állatainak eledelt osztogat, azt a tanácsot adá, hogy jőjék pl hozzád jó tanácsért, kegyelmes uram.

— Jámbor peregrinus a te panszod alaptalan, a lictornak a censornak igaza van. Szent törvényeink

értelmében csakis római polgár van jogosítva barmokat és szántáshoz való szerszámokat tulajdo- nul megszerezni.

— Hisz ez rettenetes igazságtalanság!

— Ez maga az igazság s az istenek szent rendelése. Aztán meg mire is való olyan ember- nek jármos ökrök, kinek földet nem lehet szerezni?

— De hát miért nem lehet?

— Mert nem vagy a quiriteses közül való. Látom, hogy tudnivaló vagy, hát megmagyará- zom neked. Látod mikor a quirites elfoglalták e földet, maguknak foglalták el, mert az istenek rendelése és az igazság parancsa, hogy amit kiki elfoglal, azé legyen. Azért szent a törvény, hogy csak római polgár szerezhet itt földet, hogy az apáról fiúra szállván ökrökétig azok tulajdona mar-adjon, akik szereztek. Ha pedig földet nem sze- rezhet, nem kell annak se eke, se járom, se ökrök. De ekkép meg van őrizve Róma polgárainak nagysága s örökletessé lesz az igazság törvénye.

— De hisz az én vérem is omlott Rómáért a samnitok ellen.

— Az más, fiam. Nemde, ha ökrödöt — ami nincs — megtámadja az ugaron egy farkas, az is döfni fog, védi magát s egyuttal a te tulajdonodat, de azért nem ütted magad mellé az ökrödöt, ha coenára ülsz, s nem fogod ezért ugy-e megkímélni a vágókéstől, ha megvénült? De mondhatja ezért valaki neked, jámbor *Numerius Negidius*, hogy igazságtalan vagy? Fiam, ökrök igazság s szent törvény, hogy az ökrök huzza az ekét, valamint hogy éppen olyan igazság, hogy földet s jármos ökröt csak római quiris szerezhesen tulajdonul, te meg orcad verejtékében másnak a földjét dolgoz- zád.

— Egyéb tanácsod nincs? Pedig megszerez- nem ezt a zacskót még 100 ezüstpénzzel, ha segí- tenél rajtam.

— Okos ember is vagy, az isteneket is sze- reted, hát adok jó tanácsot. Menj el a praetorhoz, adj neki, de mindjárt két zacskó ezüstöt s kérd meg, hogy adjon ki bírói parancsot, amely meg-

védjen az ökrök birtokában. Tulajdonul ugyan meg nem szerezheted, de az interdicitum foly- tán mégse veheti el tőled senki. S gondod legyen reá, hogy valahányszor új praetor kerül, attól mindig kieszakozd az edictumot, hogy te is, maradékaid is békén maradhassatok ökrötül, jármostul.

— De hiszen, ugy...?

— Így az ökrök igazság és a szent jog is megvagyon védve.

... Eltűntek.

— No, hogy esik az ökrök igazság? — szólit kis maskara-emberem.

— Ezek barbár pogányok. És végre is a peregrinusok diadalmaskodtak, a plebejusok kivív- ták az ökrök igazságot.

— Azt hiszed? — gunyolódott emberkém — csak a felperesek száma szaporodott. — Nesze egy másik lecke.

... Márványkockákkal kirakott téren lát- tam magam egyszerre. Oldalt oszloposarmokos szentély, előttem két ráhajható olajfa árnyékában *Diké*-szobra. Az olajfa alatt gyönyörű dombor- vésütő márványpadon egy élemedett koru szép férfi. Előtte két aranszegélyű chitonba öltözött görög s egy nagy, fölönfüggő rabszolgának látszó, erős férfi, csupasz mell.

— Böles *Aristoteles*, — szólit az egyik görög, — itélj köztünk. Olyan nehéz ez a fogas- kérdés, hogy nem elég hozzá fizetett bíró böl- cössége.

— Add elő az ügyet.

— Kockajátékon elvesztettem *Kleion* szom- széd ellenében legértékesebb rabszolgámat, ki ellen 6 két méf lovart tett. En lévén a veszes, házához küldöttem ezt a rabszolgát ni, akit *Syracusában* vettem egy féltalantum-féléért, olyan ár, melyet nem adtak még rabszolgáért soha. Nem is volt még embernek ilyen izma *Herakles* óta.

— De én nekem nem kell ez, hanem a másik, amelyet én választottam szolgáid közül.

nyen magával hozza a vámvédelem szükségességét és hogy az agrár vámvédelem kétszeresen fontos ott ahol, mint nálunk, nincs mit védeni, mint a mezőgazdaságot. Erre nézve szerinte nincs is nézeteltérés Magyarországon, legfeljebb a védelem mérvé tekintetében. Emelknek ugyan nálunk is egyes hangok, amelyek a munkásérdekekre való hivatkozással a gabonavámot ellenzik. Amde nyilvánvaló, hogy minden nemzetnek legbesebbé java saját fogyasztása lévén, önmagát szegényíti az a nemzet, amely ezen beossv javat nem biztosítja a saját termelése részére. A vámvédelem mérvé felől azonban lehet vitatkozni, mert a vámvédelem mérvének kiszámításához megbízható alap állott nem rendelkezünk.

Ezt az alapot csak megbízható felvétel nyújthatná, amely országos adatgyűjtés alapján kimutatná, hogy az egyes mezőgazdasági terményeknek mi az előállítás költsége. Egy ilyen felvétel azonban majdnem lehetetlenség, amint ezt megmutatta az a kísérlet, amelyet az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* tett a múlt őszön a buza termelési költségeinek a kiphatolására. Ismerteti a rüzet ennek a kísérletnek az eredményeit; azután a szükségletit átlagáraknak 1890-től 1902-ig való alakulását, majd megállapításti igyekszik a vámvédelem mérvének meghatározására szolgáló valószínű alapot s itt arra az álláspontra helyezkedik, hogy ha a vámvédelem körülmények között biztos védelmet nyújtó buzavédvámot megállapítani nem tudunk, akkor a mezőgazdasági köröknek kell, hogy az legyen a természetes törekvésük, hogy *mind magasabb védvámot* követeljenek s ebből a szempontból mindaddig míg Németország lenntartja az ó 7 márkás fenyegetését indokolt a magyar mezőgazdasági köröknek az az álláspontja, hogy a buza *mindmál* vámtétele métermázsánként 9 korona legyen.

Es itt rátér Rubinek az *örlési engedély* kérdésére. Utal arra az aggodalomra, hogy magas vámvédelem mellett az örlési engedély hiján a finom lisztkészletek fel fognak halmozódni s ezen felhalmozódott készletek a buza árakulására oly nyomást gyakorolnak, hogy a vámvédelem nem fog érvényesülni. Ez az okoskodás igaz addig, hogy ha finom lisztkészletek fognak felhalmozódni, akkor a vámvédelem nem fog érvényesülni, mert ezeken a finom lisztkészleteken mi csak úgy tudunk tudni, ha azokat a külföldön helyezük el. Már pedig a külföld nem fogja a finom liszt árában honorálni a mi védvámunkat.

A tételnek ezen felállításánál azonban nem szabad, szerinte, szem elől tévesztentni azt a fontos körülményt, hogy mi nem vagyunk, vagy oly csekély mérvben vagyunk csak a mi finom lisztkivitelünkkel a külföldre utalva, hogy ez a körülmény a gabonárákat hátrányosan nem fogja befolyásolni.

Hangsúlyozza, hogy van a mi finom lisztkivitelünk, ha nem is oly mérvű, mint az örlési engedély korcsakában, de ezzel szemben buzabehozatalunk nincs s így nincs meg a kivittl kényszer.

Lehetnek azonban és vannak bizonyos érdekek, még pedig különleges magyar érdekek, amelyek talán kívánatosak teszik azt, hogy a magyar liszt birneva a külföldön fenntartassék, ami természetesen sok egyéb mellett csak úgy lehetséges, hogy finom lisztkivitelünket jennartjuk.

Szól azokról a törekvésekről, amelyek a múlt év őszén a törvényi malomderékeltség köréből kiindulva, egy malomkartell alakítását célozták, az összes magyar és osztrák derékeltség bevonásával és ismereti az *Omge*-nek ez ellen való állástoglalását, vala-

mint a vidéki malomoknak lisztkivittli szövetkezet alakítására irányuló kísérletét. A szövetkezet megvalósítását a szerző melegen pártolja és pedig azon az alapon, hogy az összes kereskedelmi malomok köteleznék magukat hogy évente középtermésnél legalább 1 millió métermázsra 0-ás lisztet szállítsanak ki a vámkülföldre. A szövetkezet a kiviendő lisztmennyiséget az örlési képesség arányában a társult malomok között felosztja. Amely malom nem tud vagy nem hajlandó kivinni, az kivittli kötelezettségét másnak átadhatja szabad megállapodás szerint. Az évenként a földmívelési kormány által megállapított lisztkivittli kötelezettségnek a külföldön való elhelyezése a gyakorlatban akképpen is nyerhető megoldást, hogy a havonként megállapított lisztleleslegek kivittlere egyik vagy másik malom vállalja azokat a kivittlél szennvedelt esetleges veszteségei megtérítésének feltétele mellett. Ezek a veszteségek azonban nem utólag számoltatának el, hanem előzőleg olyképp, hogy az a malom nyerne megbízást a megállapított lisztmennyiség kivittlere, amelyik erre a lisztkivittlere a legelőnyösebb feltételek mellett, illetve a legolcsónyabb kárpótás mellett vállalkozik. A kivittli szövetkezet által a lisztkivittlélről fizetett ezen kárpótás évi összege azután az összes a szövetkezetben társult malomok évi liszttermelése arányában osztatnék fel.

Miután gyakran megtörténik, hogy nemcsak a 0-ás liszt, de más számmal jelzett lisztajtók is túlságosan felszaporodnak, úgy hogy előreláthatólag azok hosszabb időn belül nem helyezhetők el a vámkülföldön igazgatásban, a kivittli szövetkezet révén, ezek a lisztajtók is könnyen lehetnének elhelyezhetők a vámkülföldön.

Egy ilyen alapon szervezett kivittli szövetkezetel előrnök azt, hogy a lisztárakban mindenkor érvényesülne a vámvédelem, dacára annak, hogy a malomok nemcsak fenntarthatnák mai üzemképességüket, de bőséges termés esetén a szükséghez mérten okozhatnák is s ennek természetes következményeképp elérhetnék azt is, hogy a malomok fokozódó kereslete folytán a gabonárák is emelkednének s illelve a gabonárákban is érvényesülne a vámvédelem. Éme megoldásban tehát úgy a malomipar, mint a mezőgazdaság érdekei találkoznak, amint hogy *ez egymásra utalt két természeti ág érdekei ellentétesek soha nem lehetnek*, mert ha a megoldási módban ellentétesek, úgy az a megoldási mód feltétlenül káros kihatásu lenne az egész gazdasági életre.

Egyenként cáfolja azokat az aggodalmakat, amelyek e megoldási móddal szemben felmerülhetnének. Egyebek közt felveti azt a kérdést, hogy milyen módon volnának a magyar kereskedelmi malomok a kivittli szövetkezetbe csoportosíthatók? E tekintetben a kereskedelmi kormányunk a szállítási díjakban hatalmas gyelver van a kezében. A kivittli szövetkezetben társult malomoknak ugyanis elsősorban biztonsdandónak vóli az ugynevezett átmeneti vagy raktári táriákat, nemcsak a külföldre, de a vámkülföldre irányuló forgalomban is olyképp, hogy a malomba szállított buza és az onnan a vámkülföldre továbbított liszt egységes díjtétel mellett legyen szállítható. *De nem zárkozhatók el a kormány erőteljes kényszerítő rendszabályok alkalmazása elői sem*. Ilyen kényszerítő rendszabály pedig volna az, hogy a mal lisztzállítási táriák feleletlenének, úgy a bel-mint a külföld felé irányuló forgalomban, amely feleletlenül egyenértékű díjviszátérítés volna kedvezményképp engedélyezhető egy bizonyos nagyobb lisztmennyiség szállítása esetén. Egy további kényszerítő eszköz volna, ha a

buzaszállítási tarifa bizonyos százaléka díjviszátérítés után bizonyos nagyobb buzamennyiség szállítása kikötésével általánosságban kedvezményképp engedélyeztetnék. Ezt is csak a kivittli szövetkezetben társult malomok vehetnék igénybe. Ami azt a kérdést illeti, hogy a lisztkivittlenek táriáris kedvezményekkel való elősegítése nem fog-e túlterhelést előidézni, mint a cukoriparnál a prémium-rendszer, e tekintetben teljesen megnyugtát az a körülmény, hogy a liszttermelésnek megvannak a természetes korlátai a buzatermelés nagyságában. Amíg bármely másik ipari termelés jóformán korlátlan mérvben fokozható, addig a liszttermelés csak a gabonatermes erőiség, melyet pedig márl hónapra kiterjeszteni nem lehet.

Az a csekély lisztlelesleg pedig, amely évenként a külföldön elhelyezésre kerül a világtorgalomban, nem olyan mennyiség, mely a lisztárakra befolyással volna s esetleg a külföldet védekezésre késztené.

A kivittli szövetkezetnek azonban még egy rendkívül nagy előnye volna és ez az, hogy a külföldön a magyar lisztet szemben felburjánzott tisztességel versenynyel sikerrel vehetné fel a küzdelmet. A kivittli szövetkezet ugyanis kötelezettség arra, hogy minden a külföldre kizsallított 0-ás liszt a szin és a sikér mennyisége s minősége tekintetében megvizsgáltatnék és csak az a liszt bocsájtatnék a külföldi forgalomba leplombozott és a kivittli szövetkezet cégeivel ellátott zsákokban, amely liszt a magyar finomliszt minőségének megfelelő és Magyarországon termelt búzából örültetett.

De egy ily kivittli szövetkezet létesítése esetén a malomipar támogatásában még tovább menne a szerző. Módot nyujtana a magyar malomiparnak arra, hogy külföldi nyersterményt dolgozhasson föl, még pedig a következő módon:

Az a malom, amely idegen gabonát szándékozik vámentesen felörlni, egy állandó pénzügyi ellenörzés alatt álló *vámkülföldi* volna, nyilvánítandó: amely vámkülföldre szabadon, vámentesen jöhetne be a külföldi gabona, azon kikötéssel azonban, hogy az így behozott idegen gabona s a belőle készült liszt még a vámlézetése mellett sem bocsájtható be a belsőli fogyasztásba, hanem a malom egész termelése ismét a külföldön helyezendő el.

Hogy azonban az ily vámkülföldi malomok a magyar érdekeket is szolgálják, s iőként segítsenek finomliszt-leleslegünk külföldön való elhelyezésében s hogy a belsőli jobb konjunkturáinak kihasználásában részük legyen, megengedő volna, hogy az ilyen vámkülföldi malom magyar búzát is örülhessen s annak örését a vámhivatal utján előlegzésbe vehesse s az így a vámkülföldbe kivitt s általa megörült magyar buzamennyiségének 70%-át liszt alakjában, de csak liszt alakjában a közös vámtérletit forgalmába vámentesen bocsájtassa be.

E rendszer éltelbepítésével, amíg a *vámkülföldi malom éltelvezni mindazon realis előnyöket*, amelyek az örési engedélyivel kapcsolatosak, másrészt a mezőgazdaság nem volna kénytelen elútrni mindazon hátrányokat, amelyek ugyancsak az örési engedélyivel kapcsolatosak. E rendszer mellett teljesen ki van zárva, hogy egy szem idegen buza is kerülhessen a közös vámtérletre, a vámrögönöz lefzetése nélkül s illelve a vámkülföldi malomok még a vámlézetése mellett sem volnának jogosítva idegen búzát vagy lisztet forgalomba bocsájtani.

Megszünnék tehát az árfelbázisról spekulációnak minden lehetősége s a vámkülföldi malom ugyan-

— A választás a nyertest illeti, szólt Aristoteles, mert ő ítélheti csak meg, hogy melyik neki a legbesebb.

— Epp ez a baj. Ennek a rabszolgnak van egy nósténye s Kleion azt választotta. En oda is adnám neki, de a rabszolgnóm egy hete fiukreket szült, akiket én igen nagyratartok, mert szeretném ezt a fajtát tenyészteni. De ha odadom az anyjukat, kivel tápláltassam a két porontyot? Más emlön elsatynulnak. — már pedig ezt nem kívánhatja Kleion szomszéd.

— Nekem is van hozzád egy szavam, óh Athén bölcsé, szóltál meg a rabszolga, a kire a hangjáról azonnal ráismertem. — Numerius Negidius volt. — En szeretem a párom, — így szólt, — ő is szeret engem. Fogságba is miatta estem, mert harmincadmagammal átverődtem már az ostromló seregen, mikor hűséges cselédem hírül hozta, hogy Mellittám elfogta az ellen. Szerettem a szabadságot, de Mellittát jobban szerettem, eldobtam kardomat s szolgaságba adtam magam, hogy Mellittám mellett lehessenek. . . s olyan boldogok voltunk s egy hét előtt két szép fiucsánk született, óh bölcs uram, ha látnád azt a két porontyot, amint ott fekszenek — faragtam nekik böleost — az anyjuk mellett!

— Rabszolga, sokat beszélsz, szólt Aristoteles — és ostobaság amit beszélsz. A rabszolgnak nincs családja, az urad jószágga vagy, amint hogy az urad jószágga a másik szolgálja is, ki mostanra a párod, a porontyod sem a tied, amint hogy a borju sem a tehéné, hanem a tehén gazdájáé.

— Ez nem igazság, az a két poronty az én gyermekem, az én vérem vére, az én szerelmem gyümölese. Nekem adták az istenek.

— Ez a törvény, fiam.

— Bűnos törvény, igaztalan rendelés! Van igazság a törvény fölött is. Csak olyan ember vagyok, mint Kleion, vagy a gazdám. Az én ereimben is olyan vér, csontjaimban olyan velő van, mint az övékben.

— Ostobaság. Es nemcsak a törvény rendelése, hanem a természeté is. Látod, a természet téged erős izmokkal, hatalmas tagokkal látott el. Azt hiszed, céltalanul tevő? — Tévedsz, azért tevő, mert téged munkára rendelt. A helléneket, a gyöngérb szervetűket nagyobb elmével az uralkodásra rendelte. Ok az állam tagjai, — ti erősek, szolgálj vagytok, hogy dolgozzatok. A szolgnak ez a természetes rendeltetése. Téged adnak, vesznek, neked nincs családod, akarod, te az urad jószágga vagy, mert másképp fenn nem állhatna az államhatalom s az emberi társaság. Ezt el ne feledd.

— Köztetek pedig ekkép tesztek igazat: Add át Kleionnak Mellittát a két kisdédelvel együtt, mert a csecsemő csak tartozéka egy más dolognak — az anyának. Te Kleion pedig két úszó-tinót adsz a két porontyért cserébe. Most pedig menjetek.

... Eltűntek.

— No hogy tetszik? — kérdezett a kis ember. — Megint Numeriusnak van igaz a jog ellen. — De a jog Aristoteles mellett szól. Most meg mit látsz?

— Füstölög romokat, vérfolyamokat, orgiákat . . . mi ez?

— Azok mind Numeriusok, Spartacus hada, ezek megvalósítják most a te örök igazságodat. Ugy-e szép látvány?

— Nem szép, mert e népben nem él meg a szeretet eszméje. Az istent kell vele megismertetni.

— Ugy? hát csak jer velem.

... Egy nagy téron voltunk hirtelen, két sorban 12 máglya égett, mindenki mellett a párjával összeláncolt elitettek.

— Toulouseban vagyunk. Ezek eretnekek, isten nevében lettek elítélve. A szerető isten nevében, akinek a törvényeit ama szent könyvben leled.

— Vakhittü, gonosz, tudatlan emberek rosszszul értelmek.

— Vakhittü, de ugyanez a vak hit művelte a kor csodáit, ez támasztotta fel az emberi lelket, ez támasztotta az emberiség összetartozásának az ézetét. Ezek a tudatlanok mentették meg embert az ókori műveltség posványából, ezek plántálták belé is az örök szent eszméket. Minden erényük bűn, de minden bűnük erény.

— Ez embertelenség.

— Törvényszak tühálalt eretnekekre.

— Igazságtalan törvény.

— Azt hiszed, hogy a hit megmaradhatott volna védő szervezet hiján? Ez az erős, kegyetlen törvény védelmezte meg a hitot.

— Lehet, de ami igaz volt tegnap, az ma már nem az.

— Ejha, mintha az én minapi szavaimat idéznéd.

... Az amiens parlament előtt voltunk egyszerre. Valami örökösödési ügyet tárgyaltak. Egy gazdag főur s egy polgárelbe ember voltak a peres felek. A panasznak az volt a tárgya, hogy a földesur adózó alattvalója feleségének halálakor közszeremény címén követelte a vagyon felét.

— Halld meg Numerius, — szólt a tógás elnök — törvényeink szerint, ha egy jobbgy felesége gyermektelenül hal el, a földesur közszeremény címén a jobbgy birtokának felét, ha gyermekét hagy hátra, a negyedrészt követelheti.

— Nagyon igazságtalan törvény.

— Nagyon igazságos, te vakmerő és éppen a ti érdekekben csinálták. Azelőtt a jobbgy, rabszolga volt, ki testével s lelkével szolgált az urnak s így sohasem szereshetett. Hogy ebből az embertelen helyzetéből felszabadítsa, azt rendelte a törvény, hogy szolgálatát pánzzal válthassa meg évenként. Így azonban a jobbgyának módjában áll meggazdagodni és a földesurnak tönkretjütni, miután a pénz tönkény jószág, akár a dér a verőfényben. — De mi volna az államból, a társadalomból, az örök igazság-

azon jelentőséggel bírna a mi gabonáralakulásunkra, mint egy román vagy szerb malom.

Megvolna azonban a vámkülföldi malomrendszerek az az előnye a mezőgazdaságra nézve, hogy amennyiben e malomok a magyar lisztnek fogyasztási kielégítésében is részt öhajtanának venni, úgy ezt csak akképp tehetik, hogyha először is magyar búzát vásárolnak és azt Őrlés céljából a vámkülföldre kiviszik.

Ez egyelőre azzal mintha a buza a vámkülföldre menne. A vámkülföldi malomok lyképp egy hiánytalanul telerendelt mindaddig, amíg földolgozott magyar búza ellenértéképp 70% lisztet a fogyasztásba be nem bocsátjának.

Ez a kedvezmény megint semmi veszedelmet nem rejt a mezőgazdaságra, mert hiszen ha a magyar búzát a vámkülföldi malom meg nem Őri, akkor megőrül egy vámbelüldi malom s így annak a lisztet csak éppugy a belüldön kerülő fogyasztásra, mint kerül a vámkülföldi malom révén.

Ez a megoldás egyáltalán elejét veti annak is, hogy a finom liszt olosb legyen, mint a kenyérliszt, amit most a malomérdekeltség épp az Őrlési engedély előírásának ról. A vámkülföldi malom ugyanis kenyérlisztet fog beszállítani s természetesen a finomabb lisztet fogja a külföldről elhelyezni, mert ezeknek az elhelyezése jár reá a legnagyobb haszonnal. Lyképp a finomliszt-készlet oloskenni, a kenyérliszt-készlet pedig gyarapodni fog.

Báró Fejérváry nyilatkozatai.

— A képviselőház pénzügyi bizottságának ülése. —

Budapest, december 2.

A pénzügyi bizottság mai ülésén a véderő-javaslatok tárgyalása előtt Kossuth Ferenc felszólalására báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter még egyszer kijelentette a mentelmi jogra vonatkozó ismert kijelentését. Ezután azt hangsúlyozta a miniszter, hogy teljesen egyetért a miniszterelnöknek a mentelmi jogról vallott felfogásával és teljes mértékben helyesli a kormány elnökének erre vonatkozó fejtegetéseit. A miniszter kijelentette még, hogy ezzel az egész kérdést elintéztnek tekint. Remélhetőleg annak tekinti most már a függetlenség párt is, ha komolyan öhajtja a parlament nyugodt munkálkodását. Az érdekesülésről a következő tudósítás számol be:

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor Falk Miksa elnöke alatt ülést tartott, melyen a kormány részéről Szell Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Lukács László pénzügyminiszter voltak jelen. A bizottság nagy érdeklődés közepette megkezdte a véderő-javaslatok tárgyalását.

A napirend előtt Kossuth Ferenc megjegyezte, hogy szükségesnek tartja, hogy a képviselőház pénteki ülésében két függetlenségpárti képviselő részéről a mentelmi jogra vonatkozólag tett kijelentésre habár erre a miniszterelnök nyilatkozott már, a honvédelmi miniszter a maga részéről szintén reflektáljon.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter

erre kijelentette, hogy kétszer is hangsúlyozta beszédében azt, hogy nagyon helyesnek tartja ő is, ha a képviselőház ítéltékényen Őrzi mentelmi jogát, s hogy ez ellen jószan embernek kifogása nem lehet, úgy amint azt a miniszterelnök is, szóló beszédéből idézve, másnap, pénteken kiemelte. A miniszterelnök a mentelmi jogról vallott felfogását és erre vonatkozó kijelentéseit s azokat a fejtegetéseket, amelyeket a miniszterelnök az ő beszédére tett teljes mértékben helyesnek ismeri el azokkal teljesen egyetért és ezzel az egész kérdést a maga részéről is elintéztnek tekint.

Komjáthy Béla helyesli Kossuth felszólalását, de tekintettel arra, hogy itt a pénzügyi bizottságban tárgyalnak tovább ez ügyről, a diskussziót nem öhajtja, hanem ezt a plénum számára tartja fenn.

A napirendre törve, Szabó György előadó elfogadásra ajánlotta a véderő-javaslatokat.

Ezután a honvédelmi miniszter ismertette a két törvényjavaslatot és adatkban gazdag, hosszabb előadással indokolta, hogy erre az újoncemelésre szükség van az új moszárügyek legénységgel való ellátására, valamint a csapatoknál mutatkozó hiányok pótlása végett. A felemlt létszám lehetővé fogja tenni azt is, hogy méltánylást érdemlő esetekben az időelőtti szabadságolások enyhébb megítélés alapján nagyobb mértékben legyenek engedélyezhetők. Miután a miniszter még a javaslatok katonai oldalát is behatóan fejtegette, hosszabban megvilágította az azokból eredő pénzügyi terhet is, kimutatta, hogy az e ólra a delegáció által már megállapított és a költségvetésbe is felvett 4,300.000 koronán felül, a honvédségi szükségletet is beleértve, 600.000 korona lesz a költség.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a közös hadseregnek semmit sem szavaz meg. Ez a hadsereg nem szolgál az ország védelmére, hanem sok tekintetben inkább az ország szabadságát fenyegeti. Ez a hadsereg nem lekésit bennünket újabb áldozatokra, mert a sárga-letek szín és a német nyelv bennünket áldozatok nyújtására nem hangol. Az önálló magyar hadsereget követeli.

Komjáthy Béla Fejérváry báróval polemizál. Azok a hiányok, amelyekről ma báró Fejérváry szólott, a delegáció jelentésében egyáltalában nem található meg. A hadsereg törvényes létszáma 165.223, a tényleges legénység pedig 169.768, amiből az következik, hogy az állomány nem kevesebb, hanem ellenkezőleg többlet mutatkozik. 13 év előtt ugyanezen indokok alapján kértek a létszámemlést, mint ma. Akkor a miniszter az hangoztatta, hogy az akkor megállapított előirányzatnál a fejlesztés nagyobb összeget igénybe venni nem fog. Ennek ellenében kimutajta, hogy 89-92-ig 27 millió korona volt a többköltség.

Tekintettel az idő előhaladására, a szónok kérte azután a bizottságot, hogy beszédét holnap folytathassa. A bizottság ebbe beleegyezett, mire az elnök a vita folytatását holnap délutánra halasztotta.

ból, ha a nemesség tönkremenne? Ki védené az országot, ki Őrizné az isteni rendet? Az igazság kívánja tehát, hogy gondoskodjék róla a törvény. Ez meg úgy gondoskodott felőle, hogy a jobbágya által szerzett vagyonból egyúttérző házastársaképpen öröklő. Mert gondold meg csak miképp szerezhettél te vagyont? Hogy megörövidített az urad, kevesebbet adván neki, mint a mennyit adhattál. És ő elnézte ezt, nyilvánvaló tehát, hogy ő tett képesség a vagyonszerzésre. Igazság tehát, hogy szerzeményedből öröklőjön.

— Igen ám, de első feleségem halála után már örökölte a felét közszerzemény címén, mert első feleségem magtalan volt. Ma meg őt apró poronyot hagyott árván a második és megint örökölni akarja.

— Nem is kapja most csak a negyedrészt. De minek házastól másodsor? A törvény nem ismerésével senki sem védekezhetik s a házasságra senki sem kényszerített.

— Jer, szóltam én, — ez a régi história. Az állam, a társadalom különben fenn nem állhatna stb. stb., eleget hallottam már...

— Jó, elviszlek másúvá is, sőt azt is megengedem, hogy magad légy az itélőbíró.

— Azt akarod bizonyítani, hogy mindenütt rossz a törvény? Tudom én azt, de ha rossz is, él benne az örökigazság szelleme és hálítellenek a műveltség nyomán mindig jobban és jobban érvényesíti is az ember törvényeiben.

— No hát azt is megengedem, hogy ne az élő jog, hanem a saját igazságérzeted, az ugynevezett örök igazság alapján ítélkezzél. Itt vagyunk a törvény házában, vedd a fejédre a parókat, ülj a bírói székre s ítélj az örök igazság szerint.

... Egy öreg, toprongyos ember adta elő panaszát:

— Tekintetes bíróság, vashámorom volt a hegyek közt. Megéltam utána becsületes munkámmal. De egyszerre csak jöttek bankár urak, egy nagy pénzcsoport s megvették a környékben az egész értelem hegyeséget. En a magam kis

hámorát nem akartam eladni, már évszázadok óta a családunk tulajdona, szerettem azt a követ, hiszen 50 éve dolgoztam rajta s gyűjtöttem is kis vagyonokat. Ezek az urak azonban nagy gyárkéményeket húztak, dolgoztak a kohók éjjel nappal, — s én egy darabka vasat el nem tudtam adni, mert azok olosbában győzték, én tönkre jutottam, elköttyavetyélték mindennemem.

— Hát aztán mit keressz te itt? — kérdeztem én a paróka alól s szívem büszkén dobogott arra a gondolatra, hogy én vagyok az első bíró, aki az örök igazság, nem pedig gyarló törvények alapján fogok ítélni.

— Igazságot keresek, uram.

— Edes fiam, veled nem történt igazságatlanság. Te szegény ember vagy, azok meg gazdagok, a nagy tőke meg olosbban termel és így nekéd tönkre kellett jutnod. Igaztalanság nem esett meg rajtad, csak szerencsétlen vagy. Jöjjön más.

Es a másik vad tekintetű munkásember volt. Lopással vádolták.

— Mi a foglalkozása?

— Ember vagyok, aki dolgozom.

— Lopással van vádolva.

— Munkás vagyok a börtnyárban. Én nem loptam. Husz esztendeje dolgozom már s ma is csak egy forint a napibérem. De a gyáros meggazdagodott. Nagy vagyont halmozott össze kincsesztárában, azt a vagyont 20 év óta mi csináljuk neki, abban nekem is részem van. Egy gyerekeknem kellett patikára... aztán papa... elvettem egy keveset abból, amit én verejtékeztem össze. Én nem loptam, az az ur a tolvaj, aki ide hurcoltatott.

— Amint látom az iratokból visszaeső vagy, — megbüntettek 6 évi fegyházzal. Az emberi társaságnak védekezni kell az ilyen fenevadakkal ellen. Urad jogos uton szerzte a vagyont, az az igazság örök törvénye szerint az övé.

— S miért nem az enyém?

— Mert nem te szerzed. Módozban állott

KÜLFÖLD

A Reichsrathból. Az osztrák képviselőházban a háló-kereskedés szabályozásáról szóló sürgős indítványok tárgyalása során több szónok panaszkodott, hogy Ausztriát először a magyar hálózik. Hosszabb vita után a ház kimondta az indítványok sürgősségét és azután megkezdte az ipartügyi bizottság jelentésének érdemleges tárgyalását. Mintán Ellenbogen a háló-kereskedés korlátozása ellen beszélt, a tárgyalást félbehagyták. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, december 2.

A német pártok részéről kiküldött bizottság ma elkészült egyeztető tervezetével, amelyet holnap a plénum fog tárgyalni, aztán a három pártklub elé fogják azt terjeszteni. Ha az összes pártklubok hozzájárulnak, akkor nyilvánosságra fogják hozni az elabrártumot.

A lengyelek ma tárgyalásba bocsátottak a csehekkel a végből, hogy a költségvetési provizóriumot vonják ki az obstrukció alól. A csehek erre azt felelték, hogy addig nincs okuk taktikájukat megváltoztatni, amíg nem ismerik a német pártok elabrártumát, így tehát egyelőre várakozó álláspontot foglalnak el.

Koerber miniszterelnök ma több német képviselővel tanácskozott.

Bécs, december 2.

Ma jelent meg nyomtatásban a lengyel-klub memoranduma, amely elsősorban az északi vasut államomlását sürgeti, hangsúlyozván, hogy ennek a kérdésnek megoldása gazdaságpolitikai tekintetben is, de különösen a tarifa-tárgyalások során életbevágó fontosságú.

Irodalmi szerződés — Montenegróval.

A francia kamara ma sürgős tárgyalással elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely jóváhagyja a Montenegróval az irodalmi és művészeti művek oltalma tárgyában január 11-én létrejött egyezményt.

Itt volt már egyszer az ideje, hogy Franciaország és Cnragora közt létrejöjjön ez a szerződés, még pedig sürgősen. A csnagorok ezentul nem fogják csak úgy minniksz-dirniks átültetni csnagore nyelvre Rousseau Contrat Social-ját, Pascal-Pensées-et, Lammensis Méditations-jait, Mistral Miraille-ét, Voltaire összes filozófiai munkáit, Laronse Nagy Sótóráját, valamint a franciák sem adhatják elő a Comédie Française-ban a Balkanszka Caricát s nem fordíthatják le Setolacsis Jásó Keskekegletelés-isméjét a nélkül, hogy ne fizesseken busásan a fordítás jogért. Nemkülönben sem a csnagorok nem reprodukálhatják ezentul önkényesen Rodin szobrait, sem a franciák nem tekinthetik bitang jószágának a

neked is szerezned, de ha nem sikerült, annak vagy te vagy az oka, vagy senki sem az oka, de a tulajdon szent. — Ez az örök igazság.

— De hisz én is dolgoztam arra.

— Te dolgoztál, mert nem örököltél s olyan kiváló képességem nem volt, hogy szerezz.

— Amaz meg éppen nem dolgoztál érte.

— Nem jól beszélsz fiam, ő a jog s a törvény korlátai között jutott vagyonaóhoz s az az igazság, hogy az állam meg is védje jogában. Sajnálalak, különösen, hogy a gyereke kellett, — de rászolgáltál büntetésedre. — Jöjjön a másik.

— Mi a neved s bűnöd? — de a midőn ránéztem, ráismertem azonnal.

— Nevem Numerius. Izgatlam a fennálló társadalmi rend ellen s szövetekeztem másokkal annak megdöntésére. Rómában plebejus voltam, kinek meg nem engedték, hogy földet vegyek. Hellában thrák rabszolga, kinek a gyermekeit kockajátékon veszttette el egy nagyur. Ott küzdöttem Spartacus hadában a testi, az albigensek közt a lelki szabadságért. Elhullottam Róma légioi előtt, égtem a máglyán, öntöztem verejtékemmel a föld rögét s hizlaltam here földesáramat és most a gyár kemenéje előtt dolgozom s halmozom munkámmal nagy urak millióit s izgatok, mint izgatlam Spartacus alatt. Vagyok az, ami voltam: — rabszolga és apostol.

— Gonosz vagy, a bűn, a vakság, a tudatlanság, az önzés, a rövidlátás apostola...

Beszélni akartam még, de emberkém szavamba vágott:

— Sohse törd a fejed a mondókán, mond el, amit az imént halottal Sextus Papirustól, Aristotelestől, Toulouseban, az amiensai parlamentben... — s olyan gyúnyosan vigyorgott a szemem közé, hogy feléje ütöttem az öklömmel, — de csak az íróasztalomba ütöttem a könyköm: — felébredtem.

ernagore képzőművészet remekeit. Nem bizony. Nagyon kíváncsiak vagyunk arra, hogy ezt a szerződést melyik fél szorgalmazta, valamint nagyon szeretnők olvasni a törvényjavaslat indoklását is.

Ministeri jubileum. Báró Riedel bajor pénzügyminiszter miniszterségének huszontötödik évfordulóját ünnepli. Miniszterelnök szinte hallatlan jubileum, de amely talán nem annyira Riedel hasonlíthatatlan pénzügyi tehetségéről tesz tanúságot, mint inkább arról, hogy mily egyszerűen, mily simán, mily rendben működnek Bajorország finanszírási. A hatalmas ipar és kereskedelem megkönnyíti minden pénzügyminiszternek a dolgát. Riedelt a régenshercegen kívül Vilmos császár s több szövetséges fejedelem üdvözölte jubileuma alkalmából.

„Lliure Cataluna!” Ez a kiáltás hallatszik ismét Barcelona utcáin, ahonnan a spanyolországi forradalmak rendszeresen kiindulni szoktak. A lakosokat ismét roppant izgatottság fogja el. Az egyetemen vér folyt, az utcákon harcot vívtak s a nagy kikötővárosnak tanulói és munkásai, a régi katalánok daos énekével, a híres kaszásoknak, az *Os Segadors*oknak dalával járják be az utcákat. Ez a dal, melynek hangjai mellett a katalán kaszások 1840-ben az Olivarez herceg által leigázott Barcelonát felszabadították, a mai napig megmaradt a katalánok harciadójának. Ha ez a dal végigzeng az utcákon, akkor *Lliure Cataluna*, a szabad Katalónia veszélyben van. Most is egy nyelvrendelést keltette föl a vihart, mint az utóbbi évtizedekben annyiszor. Gróf Romanos liberális közoktatási miniszter elrendelte, hogy az elemi iskolákban ne a katalán népnyelvet, hanem a kasztíliait használják s ezen törtenjék a hitoktatás is. A katalán gyermekek azonban nem értik a spanyol nyelvet. A katalán nyelv (a régi gót és aian nyelv keveréke, erős román elemekkel vegyítve) ugyanis sokkal közelebb áll a provenceihoz és az olaszhoz, mint a spanyolhoz. S a katalán nyelv nem a műveletlen tömegnek a nyelve, nem két-három költőjük van, mint a plattdeutschnak, hanem e nyelven megjelenik vagy *hatsvan* napilap és folyóirat s költői a legelső Katalánországban. A nemrég elhunyt Balaguernek, Verdaguernek, Genernek, Ollernek, Rusinolnak, Guinerának Spanyolország határain túl is híre van. Észak-Spanyolországban a katalán az általános nyelv, s nem csoda, ha az érsekek azt az utasítást adták a papságnak, hogy ezen a nyelven tanítsák a katekizmust.

Gróf Romanos rendelete tehát nagyon rossz vért szült, mert a katalánok követeléseit közt mindig első helyen állt a katalán nyelvnek egyenjogúsága a spanyollal. Tekintve azonban a jelenlegi spanyol állapotok ziláltságát, a katalánok még *önkormányzatot* is követelnek azon a területen, ahol katalánul beszélnek. Gróf Romanos a spanyol nyelvet az államegység megővése szempontjából rendelte el Barcelonában, s föltétlenül igaza lenne, ha a katalánok műveletlen nemzetiség lennének, ámde ők képezik Spanyolországban ösztetartó gerincét, Katalóniában vannak a nagy ipari városok, lakosság rendkívül munkás s a tartományban virágzó az ipar és kereskedelem. A katalánok megunták, hogy együtt dolgozzanak a büszke, de álmos naplopókkal, ahogy ők a kasztíliaiakat nevezik, s megunták, hogy Spanyolország államadosságát nagybárra ők fizessék ki. A spanyol kormány az autonómira való törekvésben Spanyolország állami egységének a veszélyeztetését látja s ezzel szemben azt eszelte ki, hogy a katalóniai népispolkákban a katekizmust szentül spanyol nyelven kell tanulni. Ha a kormány nem vonja vissza rendeletét, ebből még nagy baj kerekedhetik Barcelonában.

Képviselőválasztások Görögországban. A vidéki választás eredménye kétségessé teszi a pártok számarányát, mert több jelöltet politikai pártállásuk megjelölése nélkül választottak meg. *Delijannisz* pártja is, *Theotokosz* pártja is magának tulajdonítja a győzelmet. A hivatalos kimutatás szerint az eddig ismert választási eredmények közül 76 a *Delijannisz*-párt, 40 a *Delijannisz*-ellenes párt javára dől el. Száz választásnak az eredménye még ismeretlen. Azt hiszik, hogy a kamara összeülése előtt lehetetlen lesz megállapítani a pártok számarányát.

Athén, december 2.

A hivatalos kimutatás szerint megválasztottak 82 *Delijannisz*-t, 76 *Theotokosz*-t és 56 *Zaimistá*-t. A többi megválasztott pártállása határozatlan. A lenti számok helyességét azonban kétségbevonják. A kormány még néhány napig hivatalban marad hogy a tojós ügyeket elintézzék.

Oroszország Afganisztánban. Néhány angol lap riasztó híreket kapott Indiából az afganisztáni orosz aknamunkáról. A hivatalos angol körök azonban nem nyugtalanok, mert „Oroszország most nagyon el van foglalva Észak-

Perszában”. *Habimullah* afgán emir még eddig nagyon lojálisnak és barátságosnak mutatkozik, azonkívül pedig *Jaszkhim* kasmiri kán halálával megszabadult egyik legveszedelmesebb ellenfelétől.

A marszeillet sztrájkáról, mely mindnagyon arányokat ilt. a következő újabb részletek érkeztek: A sztrájkoló hajósok tegnap esti gyűlésén fölolvastak egy manifestumot, amely azt mondja, hogy mivel a társaságok vonatoknak a sztrájkolók követeléseit teljesíteni, a sztrájk-bizottság fölívást injézett a vonatgözösök személyzetéhez, amely erre csatlakozott a sztrájkhoz. A bizottság elhárít magáról minden felelősséget azért, ha idegen hajók nem jönnek a kikötőbe. A gyűlés végén olyan határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a hajós-alizisteket és első fűtőket nem tekintik igazi társaknak, ha huszonnygy Crán belül nem lépnek ki a szolgálatból. A gyűlést a sztrájk élételével zárták be. A sztrájkbizottság több kiváló politikust kért föl a sztrájk befejezése érdekében való közbenjárásra. A sztrájk miatt Marszeilleban rekedt utasok a miniszterelnökhöz, több szenátorhoz és képviselőhöz fordultak közbenjárásért, hogy elutasításukat lehetővé tegyék, vagy azokat, akik részorultak, anyagilag támogassák. A hajógyűzők az a tervvel foglalkoznak, hogy az áruszállítást németalföldi, német és angol hajókkal végeztetik. A parti kereskedelem ellátó hajók legénysege közösséget vállalt a sztrájkolókval és szintén sztrájkol.

Szocialista szavazatok gyarapodása Amerikában. A legutóbbi választásoknak az Unióban az volt a legföltűnőbb jelensége, hogy a szocialista szavazatok száma majd félmillióra szaporodott. Massachussettsben több város teljesen a szocialisták kezében van, így például *Brockton*, mely nagyon jómódu törzsoöks amerikai elemnek a lakóhelye. A szocialista szavazatok száma tavaly itt 921 volt, az idén azonban 2773-ra szaporodott. *Rhode-Island* állam pedig azért lett a demokraták zsákmánya, mert a republikánusok nagybárra szocialista jelöltre adták szavazataikat. Milwaukeeben pedig ilyen volt a pártok aránya: 26118 republikánus, 20762 demokrata és 11731 szocialista. Ez utóbbiak száma napról-napra szaporodik.

A szájkosár a birodalomgyűlésen.

Budapest, december 2.

A házszabályvitát, amely a német birodalomgyűlésen *Kardorff* jogtörő indítványa kapcsán megindult, ma egyszerű szavazással berekesztették és utána mindjárt nagy többséggel kimondotta a birodalomgyűlés, hogy *Kardorff indítványa megengedhető.* A konzervatív-klerikális többség félig-meddig elérte a célját, bár, mint mondják, a reakcionárius pártok nem annyira a *Kardorff*-féle indítványért lelkesednek, hanem tulajdonképpen céljuk az, hogy a mai kritikusi helyzetet felhasználva, az alkotmány módosíttassék a nép jogainak megnyirbálása végett. A junkerek és junkerszövetségek erőszakosságának alighanem elnökválság lesz a következménye. A birodalomgyűlés folyosóin ma határozottan beszéltek, hogy *Ballestrem* gróf elnök helytelenítette a házszabályvita erőszakos bezárását és konfliktusba keveredett saját pártjával.

Berlin, december 2.

A birodalomgyűlés mai ülésén gróf *Stolberg* alelnök megnyitja a vitát a vámtarifa-törvény 1.§-ának még elintézendő első bekezdése fölött, mely így hangzik: A ruknak a német vámterületre való behozatalánál a vámokat a következő vámtarifa alapján szedik be, amennyiben bizonyos országokból való behozatalra más szabályok nem állanak fenn.

Fachulcke a *Kardorff*-féle indítvány megengedhetőségére elnököt állást, aztán

Kardorff 61 képviselői támogatva, a házszabályvita berekesztését indítványozta.

Singer azt indítványozta, hogy a ház térjen napirendre az utóbbi indítvány fölött. Ha a házszabályvita berekesztéséről szóló indítványt el fogadják, nyomban akadnak majd képviselők, akik megint hozzászólnak a házszabályokhoz. Szólv pártja az, amely a parlamentarizmust támogatja. (Nevetés jobbról.) A mai nap az államosny napja. Névszerint való szavazást indítványoz és kijelenti, hogy pártja nem fog résztvenni a szavazásban.

Kardorff védelmére két indítványának és azt kérdezi, hogy ugyan mit tennének a szociáldemokraták ha többségben volnának és a kisebbség gyonyolná őket?

A ház azután áttér a névszerinti szavazásra *Singer* indítványa fölött. A szavazás után az elnök nagy nyugtaság között fölérára felüggeszté az ülést, hogy addig írásba lehessen foglalni a megfejett szavazást.

A elnök 2/4 órákor újra megnyitja az ülést.

Singer indítványát, amely napirendetérést javasol, 216 szavazattal 75 ellenében elvetik. Két képviselő nem szavazott. Azután egyszerű szavazással elfogadják a házszabályvita berekesztéséről szóló indítványt. (Kölnk tetzés a többségi pártok sorában. Lárma a baloldalon.)

Egyszerű szavazással, mert az elnököl gróf *Stolberg-Wernigerode* alelnök nem adta meg a szót azoknak a képviselőknek, akik névszerint való szavazást akartak kérni.

Az elnökök ez az eljárása a baloldalon zajos elégedetlenséget támasztott. Gróf *Stolberg* elnök okát akarja adni eljárásának de a baloldalon oyan nagy lárma kerekedik, hogy az elnöknek szavát sem hallani.

Barth: A házszabályokhoz kér szót és követeli, hogy az elnök rendelje el a névszerint való szavazást.

Gothein: En a házszabályokhoz jelentkeztem szólásra, még mielőtt az elnök kimondotta volna a határozatot.

Gróf *Stolberg* elnök: En nem tudok róla. Különben is nálam kell jelentkezni!

Gothein: Kérek szavazást névszerint a felett, vajjon a *Kardorff*-indítvány egyáltalán felvehető-e?

Gróf *Stolberg* elnök erre elrendeli a névszerint való szavazást, noha előbb enunciatá, hogy annak nem adhat helyt.

Erre 193 szavazattal 45 ellenében (11-en tartózkodtak a szavazástól, a szocialisták nem szavaztak) kimondották, hogy *Kardorff indítványa megengedhető.*

Singer: A többség kijátszotta a házszabályokat és árulást követett el az alkotmány ellen! A nép jogát eltalajdonították!

Gróf *Stolberg* rendentasítja *Singer*-t.

Singer: A többség proklamálta a vámbanditák diktatúráját!

Gróf *Stolberg:* Áttérünk a napirendre.

Most jelenti az elnök, hogy *Kardorff módosította indítványát*, felolvassa az új szöveget.

Gothein: Ez az indítvány nem tárgyalható. Ha majd az egész vámtarifa-javaslat megvitatásával elkészül a ház, akkor lehet majd szó egyáltalán arról, vajjon megengedhető-e az indítvány tárgyalása. (Tetszés és zaj a baloldalon.) Mi már javában benne vagyunk a vámtarifa-javaslat tárgyalásának kelles közepében. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Az új indítvány nincs aláírva, anonim indítvány! (Derűtség a baloldalon.)

Gróf *Stolberg* elnök: Az indítvány alá van írva, csak a nyomda hibája, hogy elmaradt a óla a név. (Derűtség a baloldalon.) Áttérünk a napirendre.

Gothein: Az indítvány nem tárgyalható!

Gróf *Stolberg:* Szó sincs róla!

Gothein szóváltásba elegyedik az elnökkel, aki egy ideig engedi, hogy Gothein a házszabályokhoz szóljon, csak éppen megint, hogy a házszabálykérdésen ne terjeszkedjék túl.

Brömel (szabadelvi pártgyesület) új házszabályvitát kezd, azt állítván, hogy a ház már határozott a taritárgyalás kezéséről oly értelemben, hogy az egyes tételeket egyenként kell tárgyalni. *Singer* csatlakozik *Brömel*-hez. Midőn ezután gróf *Stolberg* alelnök szavatatani akar *Spahn-Thiedemann* indítványa felett, mely szerint azt a kérdést, vajjon a vita berekesztésére irányuló indítvány felett megengedhető-e az egyszerű napirendetérés, a házszabálybizottsághoz utasítsák, *Singer*, *Brömel* és mások követelik, hogy erről előbb vitaközzanak. Kiátozva felszadnak a szószékre. A *Csengelyűt kiesen az elnök kezéből és szétreped. Új csengelyűt hoznak.* Percekg tartó lárma uralkodik; és *Gazemberek!* - kiáltások hangzanak fel. Végül megtörténik a szavazás. A szociáldemokraták ebben nem vesznek részt, hanem folyton azt kiáltják: Vita!

Kropatschek (konzervatív) átmegy a szociáldemokratákhoz és újjával homlokát tapogatja. Több szociáldemokrata vele szemben ismétli ezt a mozdulatot. *Spahn-Thiedemann* indítványát 227 szavazattal elfogadják, 2 nem szavazott. *Singer* a szavazást jogtörpárnak mondja s ezért rendentasítja. Gróf *Stolberg* alelnök a szavazást jogvérvényesnek mondja ki. (Püj-kiáltások a szociáldemokraták részéről.)

Ezután a ház hoinpra halaszta el az ülést. Az ülés 1/10 órákor ért véget.

Berlin, december 2.

A birodalmi gyűlés mai ülésén élénken folyt a vitaközás az elnök-válság lehetőségéről. Gróf *Ballestrem* elnök ugyanis a *Kardorff*-féle indítvány benyújtásakor a leghatározottabban hangsúlyozta, hogy neki komoly aggodalmi vannak abban a tekintetben, vajjon ez az indítvány a házszabályoknak megfelelőleg egyáltalán megtehető és felvehető-e. Ugy mondják, hogy az elnöknek aggodalmi a tárgyalás során nemhogy eloszlottak, de sőt határozottan erősbödték s *Ballestrem* e részben behatóan tanácskozott a centrummal, *Spahn*-nak pedig kijelentette, hogy a többség terve leltélenül házszabályellenes; ha tehát a többség érnök

erejével meg akarja valósítani szándékát, akkor első sorban törekedjék a házasbányák módosítására. Altitólak *Basing* aienők is le akar mondani; őt és Ballestremet a legutóbbi heves viták erősen megviseltek.

A többség körében a hangulat lelkes és egyértelműen sürgetik az államosiny kereszülvitelét; akadnak fantaszták, akik azt követelik, hogy katonai vagy legalább rendőri karhatalommal kell megszállani állandóan a birodalomgyűlés palotáját, megfélemezendő a szocialdemokratáknak okvetlenkedéseit.

A házasbány-reformról a lehető legkialandosabb tervek kerültek forgalomba, jóllehet a többség egyelőre beéri a meglevő eszközökkel s nem tervezi a házasbányák módosítását.

HIREK

Budapest, december 2

— **BUDAPESTI NAPLO.** November 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A cári család egészsége.** *Kopenhágából* jelentik, hogy *Schmeigelov* orvos, aki a cári család tagjait szokta kezelni, megcáfolja azt a hírt, hogy a cárné és az orosz trónörökös beteg. A cár április ötödikén Rómába érkezik.

— **A német császár koszorúja.** Ezidőig még nem hallottunk arról, hogy mit íratott a német császár annak a koszorúnak a szalagjára, amivel megbeszülte a Krupp emlékéit. Ma jelenti egy berlini telegramm, hogy a szalagnak ez a felirata: *Legjobb barátjának — Vilmos.* Mit szólnak ehhez a császár, királyok, akiket szintén a legjobb barátságáról biztosított a temperamentumos császár...

Ismeretes, hogy az olasz állami egészségügy előfogatási parancsot adott ki *Allers* C. V. testőrművész ellen, mert az a gyanu ellene, hogy része volt azokban az üzemekben, amelyekkel Kruppot megvárdolták. *Allers*, akinek nyaralója van Capri szigetén, elúttú Krupp halála óta nem adott magáról új hírt. *Frankfurtból* táviratozva tudósítunk, hogy *Allersnek* egy karlsruhei fogorvos-barátja ma az ottani lapokban a következő felhívást tette közzé:

Kedves Vil! Ha e soraimat olvasod, azonnal indasd tartózkodásod helyét. Hogyha csakugyan elkövetted azt a dolgot, amiért a törvény büntetése jár ki, akkor állj a törvény sorompója elé, vedd igénybe ügyvédnek a védelmet, hisz a büntetés amugy sem lehet valami nagy. Sikerült feltartóztatni a caprii és nápolyi camorra némely levelét, amelyek nagyon fontosak védelmeire nézve. Ha távol maradsz Olaszországtól, a camorra nem fogja áttalani a nyakadba varrai azokat a gyalázatos vádakát, amelyekkel Kruppot illették s amelyeknek oly megrendítő következménye volt. Az első lépés már megtörtént abban az irányban, hogy mások (olaszok) megszabaduljanak a gyanulót. Meg lehetsz affelőli győződve, hogy a caprii banditák bizonyára nem fogják kimélni ottani értékes birtokaidat s ki fogják azt rabolni távollétedben.

— **Magyarok a pápánál.** Az *Alkotmány* részletes tudósítást közöl arról, mint fogadta a pápa mult hó 28-ikán a magyar zarandokokat. A küldöttség tagjai a *Hotel Bristolban* gyűltek össze s innét hajtottak díszfogaton a Vatikánba. A világi urak pompás díszmagyarok voltak, az egyháziak teljes papi díszben. A lényes felvonulásnak sok nézője akadt Róma utcáin is.

A pápa már a fogadtatás előtt így szólott környezetéhez:

— Az én derék magyarjaimnak kedélyes auidenciát adok.

A pápa a saját dolgozószobájá mellett levő kis teremben fogadta a magyarokat. A küldöttség tagjait gróf *Zichy Gyula* apát, kamarás mutatta be, kik mindnyájan készségre járultak a pápa elé.

A bemutatás után ifjabb gróf *Zichy János* franciál röviden üdvözölte a pápát, átadta a Szövetség abumát s a pétérfiléreket, amelyek egy részét a katolikus egyesületek gyűjtötték össze, egy része *Császár György* kalocsai érseke adománya volt s kérte a pápa áldását a Szövetségre.

A pápa ugyancsak francia nyelven válaszolt az üdvözlésre.

— Nagy öröme szolgál — ugymond — hogy az összes nemzetek közt a magyarok voltak azok, akik ez évben legtöbbször látogatták meg őt s az örök várost. Fényes tanúbizonysága ez annak, hogy él Magyarországon a ragaszkodás a katolicizmus, a papság és személye iránt. Szereti a

lovagias magyar nemzetet, annak jellemzőiről, hűbőségét és jól esik, hogy környezetében magyar embert is lát, gróf *Zichy Gyula* kamarás személyében. Es talán részben ennek is köszönhető, hogy a magyar nemzet most egész bizalommal siet az örök városba.

Magyarország Patronája — mondá továbbá a pápa — még ma is a boldogságos Szűz. Kell tehát, hogy a magyar katolikusok hűbőségükkel, vallásosságukkal kitűnjenek. Ennek előmozdítására legalkalmasabb eszköz a hitbizalmi egyesületek, munkás-egyesületek, olvasókörök alapítása az ország minden részében. Ezt kell lelkarolni tehát teljes erővel, ezek körül kell dolgozni éjél és nappal és akkor a katolicizmus oly virágzásban lesz, mint volt hajdan.

Végül hangoztatta szent atya, hogy össze kell egyeztetni mindig a katolicizmust a hazaszeretettel, hogy diszharmonia e kettő közt soha se legyen és akkor boldog lesz Magyarország.

A pápának nagyhatalásu beszéde után ritka kiáltetés érte a küldöttséget. A szent atya kikteldete a teremből a testőröké, még a lókamarasát is, maga köré leültette a bizottság tagjait s több mint háromnegyed óráig társalgot velük és mindegyikhez volt néhány kegyes szava. Gróf *Zichy János*al beszélgetve, mely sajnálatul emlékezett meg királyunknak betegségről, kifejezte reményét, hogy az egék ura mielőbb vissza fogja adni egészségét. Ezután még a küldöttség több tagját tündette ki megszólításával.

— **Egy művészpálya vége.** *Ipoly Sándor*, egyike jobbnévű festőinké, tegnap reggel meghalt a dologkórházban nagy nyomorúságban, s ma délután eltemették. Nem volt több negyven évesnél, de ez idő alatt keresztülment egy művészpálya minden szenvedésén. Pompásan rajzolt, s azon művel, melyeket a berlini Bonn-féle fametszőintézet számára készítet, oly feltűnő keltek, hogy Bonn társává akarta fogadni. De az ő lelke magasabbra törekedett. Osszegyűjtött pénzével Párisba ment, ahol hét évig tanult, s azután hazajött. Erkölszi elismerésben meglehetősen része volt ugyan, többi közt *Krisztus tanítványai körében* és *Dante és Beatrix* műveivel, de az anyagi siker nem volt akkora, amekkora a legelőbb szükségletekre elég lett volna. A sok nélkülözést nem bírta ki gyöngé, vézna alkata, sokszor betegeskedett, még többet nélkülözött, de ez nem szegte szárnyát ambíciójának. Dolgozott szakadatlanul, amennyire viszonyai engedték, s küzdött egy jobb jövő reményében. A sanyaru küzdelmet azonban nem bírta ki sokáig, beteg lett, a dologkórházba került, s tegnap megszűntek szenvedései. Temetésén ma teljes számmal jelentek meg művésztársai, akiknek nevében *Jendrassik Jenő* mondott bucsubeszédet. Az elhunyt művész temetési költségeit a Képzőművészeti Társulat viseli.

— **Kulturpalota Debreczenben.** *Debreczenből* táviratozók: A lóiskolai muzeumkönyvtár szervezése tárgyában a felügyelő tanárok a kollégiumban értekezletet tartottak, melyen résztvettek: *Fraknói Vilmos* országos felügyelő, *Wolafka Nándor* püspök, *Puky Gyula* lóispán, gróf *Dégenfeld József* és *Szell Farkas* táblai tanácselnök. Ez értekezlet kimondotta, hogy Debreczen város kulturpalota létesítését óhajta, melyben a városi muzeumot, Szilágyi Dezső hagyatékával elhelyezi. *Fraknói* megígérte a kormány hathatós támogatását. Az értekezlet a kultuszminisztert üdvözölte és támogatást kérte.

— **A szepesi püspök a kis-emberekré.** *Szencsényi Pál* szepesi püspök, mint *Iglórol* jelentik, 1000 koronás alapítvánnyal belépett a gazdasági munkások segítőpénztárába alapító tagul. Egyuttal felhivta papságát, hogy ez emberbaráti intézménybe a lau népét is sorakoztassák.

— **Felolvasás a munkáskaszinóban.** Az V. körületi munkáskaszinóban a téli felolvasások vasárnap kezdtek meg. *Dr. Guylay Béa* tartott ezuttal előadást a „Boldogság utja” címen. *Harmath Jenő* szavalt, majd előadók *Makai Emil Robinsonok* című vigjátékát s a dalárdá énekeit. Végzettül *Juhász László* enők buzdította a tagokat, hogy az ezután tartandó felolvasásokon minél számosabban jelenjenek meg.

— **Templomrablás.** *Paksról* jelentik, hogy az odavall római-katolikus templomot kirabolták. Az éjszaka elvitték a kelyheket és az ezüst gyertyatartókat. A szent olajokat és a kegyeszereték kiszörték, tartóikat pedig elvitték. A tolvajok alkalussal hatoltak a templomba. A multkori betörésből származott kárt a hívek közadakozással üdvözítették. A tett elkövetésével ugyanazt a *Káta* nevű embert gyanúsítják, aki az aprillasi rablást elkövette és a napokban a szegárdi börtönből megszökött.

— **Inség Finnországban.** *Pétervárról* jelentik, hogy hivatalos értesítések szerint Finnországban a rossz termés következtében inség kezd mutatkozni. A hatóságok gyűjtést engedtek az inségek javára.

— **Tisztogatás.** Idők során némely aránytalanságok és túrcsaságok végre is szemet szurnak, ha hosszú esztendőig, vagy akár évtizedekig is elmentek mellettük az emberek, s nem volt senkinek sem elég energiája arra, hogy a visszások ellen a szavát fölemelje. Franciaországban Clemenceau szenátorban gyűlt fel nemrégiben egy bizonyos mennyiségű erély arra, hogy egy elharapódzott bajt orvosoljon. Az igazságszolgáltatás terén a legutolsó esztendőkbén annyi csunya botrány fakadt ki, hogy az igazságszolgáltatás jóhíre erősen elhomályosult, s a bírósági intézmény megítélésénél sokan gondoltak azokra a szerzőkre, akik darabjukban a törvénytörző emberek félszégeit és romlottságát ostorozták. Clemenceau szenátorban volt annyi felháborodás, amennyi elég lett egy törvényjavaslat előterjesztésére. Ez a törvényjavaslat egy törvénytörzői hivatalnokai osztály ellen irányult, amely bizonyos magánjelleggel működik, de éppen ennek a jellegnek köszönhető, hogy a jövedelmi forrásai nagyon kedvezőké alakultak. Ezeket a hivatalnokokat a minisztérium tisztjeinek nevezik, de nemcsak hogy nem kapnak fizetést, hanem az állásukért még bizonyos vételért fizetnek az államnak. Ebből aztán már könnyen lehet következtetni, hogy ez az állás olyan terrénen, amelyen élelmességgel sokra lehet vinni. Ezek közé a díjtalan tisztviselők közé tartoznak a többek között a bírósági írók, jegyzők, könyvvizsgálók, a jegyzők és a bírósági végrehajtók. Ezek aztán a jogszolgáltatást kereső közönségből élnek s hogy milyen jól élnek, arra elég bizonyosság, hogy a párisi esküdtészek első könyvvizsgálója átlag százötvenezer forintot keres, ugyanannak az esküdtészeknek az előnye pedig csak huszonöt ezer frank évi fizetéssel kénytelen megelégedni. Pedig alighanem az elnök ur a külön ember képzettség, kvalifikáció és egyéb kiválóságai révén. Az ily aránytalanságok, hiába, csak megessen gyakran az életben, más téren is, de azért a huszonöt ezer frankos fizetésből élő emberek megmaradnak a helyükön s a százötvenezresek helyére nem mindig kiváncsnak, hajlandóság, izlés, ambíció dönti el már ilyenformán az elhelyezkedéseket. Clemenceau szenátor nem föltétlenül azért nyújtja be a törvényjavaslatot, mert irigylit az illető szerencsés tisztől a nagy jövedelmet, hanem alighanem a jogszolgáltatást kereső közönséget félti a tiszturak túlságos elterelődésétől. Ez a törvényjavaslat korrupciót akar csökkenteni, s ennek értelmében ezeknek a törvénytörzői magánhivatalnokoknak a kezét akarja megkötni. Ha a javaslatból törvényt követelőlné a kamara, akkor ezeket az állásokat az állam mind visszavásárolná, ami igaz, hogy 951 millió frankba kerülne, de azért ez nem volna kárba vesztett befektetés, mert viszont ennek helyébe ötvenkét milliót takarítanának meg. A magánhivatalnok urak a zsíros állás elvesztésért kapnának ugyan végkielégítést, de ők szivesebben maradnának meg az eddigi állapotban, hogy továbbra is élvezhessék a szabad jövedelmet. Nagy harc lesz a javaslat körül a kamarában, de úgy vélik, keresztülvészik.

— **Népszanatórium az Alföldön.** A hódmezővásárhelyi sanatórium-egyesület közgyűlésén *Lukács György* elnök lóispán bejelentette, hogy *Károlyi Imréné* grórné a hódmezővásárhelyi *Károlyi-ház*nak öt illető részét a sanatórium-egyesületnek ajándékozta. A *Károlyi-ház* legközelebb önkényes bírói árverésen fog eladatni és az elérendő vételárból a grórné ajándéka alapján mintegy 15—20,000 korona fog a sanatórium-egyesületnek jutni. Az egyesület a jólékonyságáról ismeretes grórnénak hálás köszönetet szavazott. Örvedetes, hogy az Alföld magyar népét pusztító tüdővészszel szemben a vidék mind tömörbben sorakozik. Ahhoz a nemes mozgalomhoz, melyet Békésvármegyében *Lukács György* lóispán indított meg, Hódmezővásárhely is egész lelkesedéssel csatlakozik. A nemes ügy a legjobb uton van és minden jel arra mutat, hogy igen közel van az idő, midőn az Alföldön a társada om nem egy, de több népszanatóriumot állít.

— **A Dunáról.** A hirtelen enyhévé vált időjárás következtében a jég még a felsővidék folyóin is olvad s a jégzajlás igen csekély. Budapestnél megszűnt a jégzajlás s a csavargözösök ismét megkezdték a közlekedést. A Duna mindentűn apad s a lóvárosnál magassága 37 centiméter.

— **Szerencsétlenség egy fonóban.** *Beregszásról* írják, hogy a mult héten egy parasztagda házában, ahol a szobában kendert szárítottak, vigyázatlanság következtében a kályhából kipattant egy szikra a kendert felgyújtotta és *Tóvis István* három kis gyermeke súlyos égési sebeket szenvedett. A gyorsan érkező segélynek sikerült a gyermekeket a tüzből kimenteni és most a kórházban ápolják őket, de életben maradásukhoz kevés a remény.

Archör és kezek ápolására ne használjon mást, mint a

Fortuna-crémet!

Egy tégely 1 kor. Hozzávaló szappan 80 fillér. Teljesen ártalmatlan! Kapható: Schubert Arnold „Fortuna” gyógy-szerüzében Budapest, VII. Csengery- és Dob-u.sarok.

— **Mindnyájunk kincse.** A népek közt folyó örök csatában, a kiváló angol szociológus, Spencer Herbert szerint, az a nép fogja a végső győzelmet aratni, aki a legégszerűségeiben táplálkozik. Ezért örömmel kell fogadni a táplálkozási rendszerek minden közegészségügyet szolgáló intézményét, amelyek között nálunk első helyen a Budapesti Központi Tejesarnok Szövetkezet áll. Az egészséges tej e valóságos kincses forrása most érdekes tartalom, szép képekkel díszített füzetben magyarázza az egészséges tej ama becses biztosítékait, melyek a Központi Tejesarnok közhasznú működésének oly nagy sikereket szereznek. A füzetet haszonnal forgorhatja mindenki, tanulhat és okulhat az igazságaiból, hiszen az egészséges tej mindnyájunk kincse. A gardágon illusztrált, érdekes brosurát a Központi Tejesarnok igazgatósága (Rottenbiller-utca 81.) bármikinek levelezőlapon nyilvánítt óhajára ingyen megküldi.

— **Aranyéremmel kitüntetett aradi gyógyszerész.** A bécsi egészségügyi és testi ápolásra használt cikkek kiállításán ritka értékes kitüntetés érte gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerészt. A jury díszoklevéllel és aranyéremmel tüntette ki Földes Kelemen világhírű Margit-Crème gyártmányáért.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj** tépéréje nagy, könnyen emészthető, kellemetlen szaga, így nincs, üvegeje két korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Kávé-, tea- és rum-különlégességek** legolcsóbban kaphatók Fratelli Deisinger-cégnél Budapest, Ferenciek-tere, királyi bérpalota, Raktárak Fiume, Triest.

(x) **Elősmert legjobb iszú természetes keserűvíz** a *Schmidthauer-féle* igmándi keserűvíz. Elegendő belőle az ilyenmű vizetnél szokásos adagnak a fele, gyors, biztos és enyhe hatás elérésére.

(x) **Ha már semmi sem használ, úgy tegyen próbát** csuka, közönségy gyógyítására a Reparatort, amely szer a Szent-Rókus-kórházban 137 próba közül 128 esetben teljes gyógyulást eszközölt. A Krieger-féle Reparatort kapható a gyógyszerüzletben. Főraktár: Budapest, Kávin-tér, „Korona” gyógyszerüzlet.

(x) **Eredeti mikulások Kertész Tódornál.**

Kecskeméthy ujra kísért.

Budapest, december 2.

Még most sem érkezett semmi bizonyos hír *Kecskeméthy* Győzőnek, a fővárosi teltilliósi tolvajának letartóztatásáról. A budapesti rendőrség és a fővárosi hatóság semmielőre értesítést nem kapott még az állítólagos letartóztatásról. A mai lapokban között berlini távirat mindazáltal élénk mozgalmat kellett a rendőrségen, ahol nem tartják ma már lehetetlennek, hogy *Kecskeméthy*nt tényleg letartóztatták, mert *Markovics* rendőrgalmazó tényleg a *Pinkerton-féle* magán-detektív vállalatot bízta meg a további kutatással.

Az a körülmény, hogy a budapesti rendőrség nem kapott értesítést, nem zárja ki azt, hogy az elfogatás csakugyan megtörtént. A detektív-vállalat ugyanis külföldi hatósággal érintkezhetik és ez esetben az eljárás az, hogy a konzulátus elküld két azonosági tanut Homesteadba, amely kétnapi távolságra van Newyorktól. Az azonosági tanuk előbb megállapítják, hogy csakugyan *Kecskeméthy*-e az, akit letartóztattak s a konzulátus csak azután küld jelentést a budapesti főkapitányságnak. Ilyen körülmények között beletelhet egy hét, míg a konzulátus hivatalos értesítése megérkezik. Hogy a *Pinkerton-féle* vállalat Berlinbe és nem Budapestre küldött értesítést, annak az a magyarázata, hogy a táviratot egy berlini magán-detektív vállalat kapta, amelylyel *Pinkerton-vállalat* üzleti összeköttetésben van. Továbbá a *Pinkerton-vállalat* szuperintendense berlini származású ember. Ha a vállalat Enrőpát s Magyarországot értesíteni akarta az érdekes hírről — miután közvetlenül a főkapitánysághoz nem fordulhatott, Berlinbe küldte a táviratot, mert Budapestben magán-detektív-vállalat nincs. A főkapitányságon különben ma délelőtt *Farkas Lajos* és *Arany* Taksony rendőrtanácsosok és *Markovics* Ince rendőrgalmazó hosszasan tanácsoktattak a dologban és intézkedtek, hogy mielőbb pontos értesítést kaphasson a rendőrség *Kecskeméthy* letartóztatásáról.

A bécsi *Extrablatt*, amely tegnap a berlini táviratot közölte, ma szőszert közli, a newyorki *Morgen Journal* november 22-iki számának részletes tudósítását *Kecskeméthy* elfogatásáról. A *Morgen Journal* tudósítása — amelynek hitelességében sok okunk van kételkedni — amerikai módra sok szenzációs alómmel jelent meg s magyar fordításban a következő:

Kecskeméthy Viktor Gézát, a budapesti városbűzának két világrész hatóságai által egy év óta keresett gyakornokát, aki a múlt év november 14-ikén 508 ezer korona városi pénz elikkasztása után eltűnt, az idevaló osztrák-magyar konzulátusoz érkezett távirat szerint Homesteadban, Indiániában elfogták volna. A konzulátus még nem kapta meg ugyan a hírt megerősítő részleteket, de azért alig szenvedhet kétségét,

hogy az ügyes tolvaj, aki oly sokáig el tudta kerülni sorását, most biztos őrizet alatt van. A letartóztatást a *Pinkerton-féle* detektív-vállalat hajította végre, amely meg is fogja kapni a konzulátus által kitűzött 2000 dollár és a sikasztónál talált összeg ötszázalékát.

Az elfogatott az idevaló konzulátusnál lévő hivatalos iratok alapján New-Yorkba hozták és erős fedezet alatt Magyarországra küldik, ahol a híres posztikszitóltolvajlás óta nem kellett még sikasztás akkora szenzációt, mint ennek a fiatal, alig huszonegy éves gyakornoknak a tolvajlása, aki gyakorlatilag gonoszlelvőnek bizonyított csodálatos szűkésével, noha csak félórát volt az elillanásra.

New-Yorkba érkezésekor, a mi körülbelül az idén, áprilisban történhetett, *Kecskeméthy* a nyolcadik utcában fogadott lakást, később pedig Newarika költözött, ahol egy ügynökkel több ezresbankjegyet amerikai pénzre váltaltott, azután tovább ment Nyugat felé. Hogy az ellopott összegből mennyit találtak meg a letartóztatott sikasztónál, azt még nem lehet tudni.

A magyar kormány *Markovics* Ince és *Lakner* Albert rendőrtisztviselőket Amerikába küldte azzal a külön megbízással, hogy kutasák a sikasztót és kövessenek el mindent a kérekerülésére. Az idevaló osztrák-magyar konzulátus ugyanakkor nemcsak az összes városok rendőrségeit értesítette *Kecskeméthy* szűkéséről, hanem a *Pinkerton-féle* detektív-ügynökséget is megbizta a szűkényvi nyomozásával.

Attól a pillanattól fogva, amikor a két magyar tisztviselő itt kikötött, a *Pinkerton-féle* vállalat emberei lépten-nyomon követték őket és teljesen lehetetlenné tették, hogy reákapdjanak a sikasztót nyomára. A *Pinkerton-féle* ügynökök mindenütt megütsítették kutatásukat, úgy, hogy a két tisztviselő kénytelen volt dolgavegezeten hazatérni. A *Pinkerton* emberei ugyanis nem akarták a sikasztót lejárta kitűzött nagy jutalmat, amely a legrosszabb esetben is 8000 dollár, másokkal megosztani.

Az egész világ csodálkozik rajta, hogy a *Pinkerton-féle* ügynökség *Kecskeméthy* nyomozó levelét csak mintegy tíz nappal ezelőtt, vagyis szűkése után teljes egy esztendő múlva küldte szét. Ennek is megvan a maga oka. A *Pinkerton-vállalat*, amely gondosan őrizette a sikasztót, nem akart addig komolyan elbánni vele, amíg a magyar rendőrtisztviselőket itt tartózkodtak. De amikor a budapesti kutatók hajóra szálltak — elutasításuk a *Pinkerton-féle* emberek szemeláttára történt, akik ügyeletek rá, hogy csakugyan elutazzanak s valahogy ki ne szálljanak a kikötőben — a detektív-vállalat sok ezer példányban szétszórta a körözőlevelet s végül Indiániában rátette a kezét *Kecskeméthy*-re.

Igéret szép szó.

— Jelenet. —

(Abból az alkalomból, hogy az Amerikába küldött pesti rendőrtiszt állítólag az elikkasztott pénz felét ígérte az amerikai detektíveknek, ha elfogják *Kecskeméthy*-t.)

A főkapitány: Menjen, fiam, szerencsés utat, és kívánom, hogy már egy hét múlva *Kecskeméthy*-vel jöjjön vissza.

A detektív: Meg fogom próbálni.

A főkapitány: És ígérjen, amit akar. Ígérje meg, hogy aki ellozza, az megkapja a teltilliósi korona felét.

A detektív: Mit fog ehhez szólni a főváros?

A főkapitány: Azzal maga ne törődjék. És ígérje neki, ha ez kevés, az egész összeget.

A detektív: Nagyszerű!

A főkapitány: És ha ez is kevés neki, tekintve, hogy Amerika nagystillű föld, ígérje neki ráadásul a lipótvárosi bazilikát.

A detektív: Gyönyörű!

A főkapitány: És ígérje neki az elikkasztott összeg kétszeresét, háromszorosát, sőt tizszeresét. Ígérjen neki ötvenezer forint évi tiszteleldiát, Ígérjen neki királyi tanácsosi omet és Takova-rendet.

A detektív: Taková?

A főkapitány: Amit akar. Vaskoronát, fekete sasrendet, becsületrendet, menetrendet, budapesti díszsírhelet... esetleg... esetleg...

A detektív: Nos?

A főkapitány: Esetleg egy kis külvárosi utót is elnevezünk a nevével...

A detektív (ládban): Hát meg?

A főkapitány: Amit akar. Neki adjuk a polgármester, az összes hidakat, az egész fővárosi tanácsot. Amit akar. Az övé a tíz szobor, a millenniumi emlékt, az új parlament, a régi parlament, a százéves múzeum és a meg sem született szépművészeti múzeum. Amit akar. Az övé...

A detektív: Nos?

A főkapitány: Az övé ön.

A detektív: En?

A főkapitány: Ugy van. Önt is neki adjuk. És

az övé vagyok én is. És ha ráfizetünk huszmilliót és ha rámege az egész mindenség, maga ígérjen, ami csak beléje fér. Ha nem bírja egyedül ezt a sok ígérést, adok magam mellé valakit. Egy hiénát, aki évek óta a „legjobb ígérő” az árveréseken. Ez csak ért hozzá...

A detektív: És ha aztán megfogja és...

A főkapitány: Ne is ioytassa. Azt ugyan meg nem fogja senki. En mondom magának.

— o. —

FŐVÁROS

(*) **A költségvetési vita.** Öt napi vita után a fővárosi közgyűlés letárgyalta a költségvetési előirányzatot. A részletes tárgyalás összesen 15.190 koronát törlt s így a tanács előterjesztésében megállapított deficitet 17.715 koronára csökkentette.

Törölte mindenkélt az órásiar-szakiskola segélyezésére törlött 1000 koronát. *Polónyi Géza* ellenzete a kőbányareformátus templom berendezésére kért 10.000 koronát is, de a többség *Heltai Feren* felszólása után, aki melegen védelmezte kelt a kőbányai reformátusok kérelmének, a sokat bányatolt szubvenciót 60 szavazattal 88 ellenében megszüntette. Megszavazták a Nemzeti Zenedének is a kért 12.000 korona évi segélyt, de törölték *Herzog Péter* indítványára az Arlény és Radas-útrók tételét (1.389.945 korona). Bár a polgármester ellenzete a törlést, amely szerinte ugy sem változtat a végösszeget, mert csak tájékoztató tétel, *Palotás Rezső* indítványára megszüntették a közgyűlés 56 szóval 35 ellen 300.000 koronát az ó-budai előjáróság új épületére. Ez az összeg azonban nem a jövő évi költségvetést terbeli, hanem a köösümpénzből találja leedeztet.

A bevételek rovatánál *Heltai Feren* azt indítványozta, hogy intézzenek előiratot a képviselőházhoz és kormányhoz, hogy alkossanak törvényt az állami tisztviselőknél kétségi adóval való megrovása iránt. *Polónyi Géza* hozzájárult az indítványhoz, de hozzátesszi még, hogy jelentse ki a főiratokban azt is, hogy a civilista megszavazását csak abban az esetben tartják lehetőnek, ha kellő biztosítékot kaphatna a város arra nézve, hogy a civilista Magyarországon kötik el, az ujonok létszámát pedig csak akkor emelhetik, ha azoknak biztosítják a kétéves szolgálatot, akik négy polgári iskolát végeztek. A közgyűlés *Heltai* indítványát elfogadta.

Hosszabb vita volt a rendelkezésre álló pénzkészlet címénél, melyre 900.000 korona van előirányozva. *Szalay Feren* ennek törlését indítványozta. A többség néhány felszólalás után a tételt változatlanul megállapította.

A szegényalpok tételénél *Schubert Sándor* azt indítványozta, utasítsa a közgyűlés a tanácsot hogy három hónapon belül tegyen előterjesztést a körházak és szegényházak elemzésének házi kezezés iránt. A közgyűlés az indítványt ellogadta.

A többi tetteleket észrevétel nélkül fogadták el és ezzel a költségvetés tárgyalása véget ért.

Ma a közgyűlés összesen 15.193 koronát törlt s így a végleges költségvetési eredmény 15.715 korona hiányban mutatkozik.

Végül elfogadták *Polónyi Géza*nak azt az indítványát, hogy a holnapra kitűzött rendes közgyűlést szerdához egy hétre tartassák meg.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **A Nemzeti Színház bemutatója.** A *Nemzeti Színházban* pénteken, december 5-ikén, kerül bemutatásra *Bródy Sándor Király-idélek* című új színdarabja. A három egyfelvonásos, amelyet ez a közöcsim foglal egybe, mind különálló darab s közös vonásnak csak az, hogy mindegyik történeti színű más-más korból. Az első *Nagy Lajos*, a másik *Bethlen* erdélyi fejedelem a harmadik *Mátyás király* idejében játszák. A női főszerepet mind a három darabban (Királyné, Fejedelemszony, Petronka) *Márkus Emilia* játssza.

** **Vígzenés.** A doktor wra, Molnár Feren nagyszerű bohózatát, amely holnap, szerdán ötödöszer kerül színpadra a Vígzenésben, első négy előadásán szuolt házak nézték végig. A rendkívül mulatságos darab helyzetei és frappán ötletei estéről-estére nagyobb kacagást támasztanak a közönség közt, amely valóságos oviációban részesíti *Hegedűs Gyulát*, kinek a filozófus és ötletes betörő esztendő óta egyik legkiválóbb alakítása. Az ujdonság sikerére való tekintettel a doktor ur pntek kivételével a hét minden napján és a két ünneppal estéjén kerül színpadra.

** **Az Operaház vendége.** De *Novia* kisasszony, ki mint vendég az Operaházban osütörtökön *Carmenben*, szombaton pedig a *Navarra* leányban lép fel, Budapestre érkezett és ma délután résztvett *Carmen* próbáján. A osütörtöki *Carmen* előadás iránt már eddig is olyan nagy az érdeklődés, hogy a jegyek nagyrésze elkel.

** **Takács Bécsben.** A bécsi *An der Wien*-színház, egyik bécsi újság értesülése szerint, meghívta *Takácsot*, a *M. Kir. Opera* kitűnő művészt, hogy

A lengyel zsidó dalmű cimszerepében vendégképpen fellépjen.

Náday Ferenc jubileuma. Széll Kálmán miniszterelnök Náday Ferenchez, a Nemzeti Színház tagjához 40 éves színművészi jubileuma alkalmából a következő levelet intézte:

Tisztelet uram! Művészi pályájának 40-ik évfordulóján melegen üdvözlöm nagyságodat s felhasználom az alkalmat, hogy művészi egyénisége iránti meleg elismerésem kifejezést adjak. A Nemzeti Színház fényes múltja az ön működésével szoros kapcsolatban áll.

A Nemzeti Színház magas művészi színvonalát művészei lankadatlan, odaadó munkájának köszönheti.

Egyike azoknak, akiknek ez a fényes siker elsősorban tulajdonítható, nagyságod, aki a művészet minden barátjának igaz elismerését érdemelte ki. Valóban büszke önértelmet tekintet vissza arra a hosszú, fényes pályára, amelyet beutolt.

Odaadó buzgalma, kötelességtudása és a művészet iránt való lángoló lelkesedése mindig követésemre méltó példaképe lehet a jövő művész-nemzedékeknek.

Ismérem és teljes mértékben méltányolom azokat a bőséges szolgálatakat, amelyeket a hazai színművészetnek, de különösen Nemzeti Színháznak tett. Mindig élénk érdeklődéssel kísértém a Nemzeti Színházakat, mint az ország egyik kulturális intézetének s az ország első színpadának működését s figyelemmel kísértém nagyságod működését is, amely a sikereknek hosszú láncolata volt. Hiszem és remélem, hogy hosszú művészi pályájának a mai évforduló még nem az utolsó állomása volt. Még vagyok róla győződve, hogy a Nemzeti Színház közönsége, valamint pályáitársai továbbra is tisztelettel és szeretettel fogják kísérni működését.

Szívvel kívánom, hogy az a bensős és szoros kapcsolat, amely nagyságodat a művészethez fűzi, még hosszú ideig fennálljon s az a láng, amely a művészetnek lényét és meletét ad, még sokáig lobogjon.

Budapesten, 1902. évi december hó 1-én.

Széll s. k.

A kiváló művészt a többi között Hegedűs Sándor, gróf Zichy Jenő, dr. Falk Miksa, gróf Bethlen Bálint, Dezerdy Viktor és Berczik Árpád üdvözölték.

Herzog Ferenc új darabjai a Vígasszínházban. A Vígasszínház igazgatósága Herzog Ferenc két új darabját fogadta el előadásra. Ezek közül a *Kés kezét mos* című három felvonásos vígjátékot már beillesztették a színház legközelebbi munkatervébe.

Új színház. A székesfehérvári rendőrség megadta az engedélyt Kőrösi Bertalan színgazgatónak arra, hogy a kerépesi-úti 63. szám alatt levő *Olimpia* helyiségekben színelőadásokat tarthasson, még pedig mostantól fogva 1903. évi szeptember hónap 3-ikáig. A helyiségeket a tüzoltóság is megvizsgálta s jelentette a tanácsnak, hogy tüzrendészeti szempontból kifogásolni valót nem talált. A tanács esztendőnkön fogja tárgyalni a színgazgató kérvényét.

Vendég szereplések. P. Lukács Juliaka asszony, a Népszínház kiváló drámai művésze holnap, szerdán és csütörtökön Esztergomban vendég szerepel a Magdolna cimszerepében és a Vaszgyárosban. — A Kassai Nemzeti színházban, a napokban *Szterényi Malvin* operájának vendég szerepelt s sikerrel énekelte Szilágyi Erzsébet szerepét, a Hunyadi László című operában. — *Tollagi Adolf*, a Népszínház volt kiváló komikusa e hónap 5-ikén, 6-ikán és 7-ikén Zomborban vendég szerepel *Monori Sándor* társulatánál. A kitűnő művész a *Verehaja*, a *Nebántsvirág* és a *Szerep* Isák cimszerepeiben lép fel. Vendégjátéka iránt a közönség soraitban nagy az érdeklődés.

Filharmonikus hangverseny. Szerdán e hó 5-ikén lesz a *Vigadó*-ban a IV-ik filharmoniai hangverseny *Kerner István* vezénylete alatt, *Szaye Jenő* hangversenyművész közreműködésével. Műsor:

1. *Behemotus Julius Caesar* nyitány. 2. *Bach*: Hegedűverseny (E-dur) orgonával. Orgona: *Székely Adolf* karagya. 3. *Csajkovszki*: II. szimfónia (elsőzór). 4. *Saint-Saëns*: Hegedűverseny.

Ezre a hangversenyre az összes ülésnek már napok óta elkelték s az esti pénztárnál csak állóhelyek maradhatnak.

A német császár és a Wagner-émlék. A *Berlinben* megalakult *Wagner Rikárd* emlékbizottság, mely tudvalevőleg szobrot akar emelni a nagy német zeneszerzőnek, a császári titkos kabinethez benyújtott emlékiratban *Vilmos császár* kérelme fel arra, hogy a *Wagner-émlék* protektorátusát válalja el.

Hövendékszinészek vizsgálati előadása. Az *Országos Színművészeti Akadémia* növendékei e hó 7-én, vasárnap este tartják a *Várszínházban*, *Csillag Teréz* tanárnő vezetésével, negyedik vizsgálati előadásukat. Ez alkalommal színr kerülnek: *Ne fogadj jel soha semmit* és a *Nők iskolája* című vígjátékok, melyben a több szerepeket játszókat: *Biro Irén*, *Csiki Irén*, *Farkas Blanka*, *Harmath, Hédi Komlós Ilona*, *Bárony István*, *Horváth Jenő*, *Kardos Kálmán*, *Rátkai Márton* és *Szilágyi*.

Witnosh Anni vendég szereplése. A Fővárosi Orfeum hívására keretében zajos sikerrel kezdte meg vendégjátékait *Witnosh Anni*, e kitűnő berlini szobrot. A berlini operette-színpad kedvelte a művészt, akinek finom művészetét a mi közönségünk is teljes értékben méltányolta. Bájos és színes alakítása, díszkrét játéka, kitűnő helyet biztosítanak a művésznőnek az operette-színpadon. Fellépései iránt nagy az érdeklődés és vendégjátéka zajos esteket jelent a Fővárosi Orfeumnak.

Goldmark új dalművének bemutatása. A *Magyar Királyi Opera*, mint értesülünk, e hónap 13-án mutatja be *Goldmark Károlynak Berlichingen Góts* című új dalművét.

Meg nem engedett rekvium. A *Milanoi Színház* igazgatósága rekviumet akart rendezni nemrégiben elhunyt nagy mecenásának, *Visconti di Modrone* herceg emlékére s ezen *Verdi*: *Rekviumjét* akarták előadni. A milanoi egyházi hatóságok azonban vetőt emeltek az ellen azzal a megkövetéssel, hogy *Verdi* kompozíciója nem telet meg az egyházi szabványoknak. A *Scala*-színház a rekviumen egy másik egyházi kompozíciót fog előadni.

MŰVÉSZET

Állami képviselés. Ezekben a szomorú időkben, mikor gazdasági pangás, vagy lelki depresszió vagy egyéb ok miatt a közönség nem igen ádóz a művészetre, vagy ha ádóz is, de igen kis mérvben, szinte eseményszámra megy, mikor a képzőművészeti tanács kiválogatja s javaslata hozza az állami gyűjtemények számára megvendő műtárgyakat. Legalább néhány tizedet fog könnyebbülten illeszteni annyi sok művész közt, kiknek nem fog anyagi siker mosolyogni. Az országos képzőművészeti tanács a hét utolsó napján tartja ülését, amelyen kijelöli a Paál-féle gyűjteményből és a Műcsarnok téli kiállításából megvásárolandó képeket. Az új szerzemények a Szépművészeti Muzeumot fogják gyarapítani.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Zsidó Magyar Irodalmi Társaság ma este a sip-utcai iskola termében felolvasó-ülést tartott *Agai Adolf* emléke alatt. *Elsőnek Agai Adolf*, *Régi naplóm*-ból címen tartott felolvasást a zsúolt teremben. Anyjáról emlékeztet vissza s négy leánya leírhezmeneleiről. Kedves, vonzó modorban esztelte az anyja gondoskodását gyermekeiért, leányai leírhezmeneleiről féltékenyen *Grize*. Utána *Tenczer Pál* „Visszaemlékezések” cím alatt szabad előadást tartott három anyjáról. Csupa derűs, humoros momentumokkal telítve adta elő visszaemlékezéseit.

Első anyját alig ismerte, csak tíz éves korában látta tán összesen tizszer édesanyját. Második anyja néne, nevelőanyja volt s harmadik anyját most ismerte meg négy év előtt. Odahaza szülőföldjén volt Nagy-Bajomban, hol megismerkedett atya második feleségével, ki azonban csak tizenhat napig élt második házassága után. Szülőhelyére emlékeztetve, felújította *Tenczer* azt a szójátékot, melyet a bajai születésű *Túrr Istvánnak* 1864-ben mondott: *Ami önnek Baja, az nekem Nagy-Bajom.*

A hallgatóság zajos tetszéssel honorálta a felolvasókat.

Kossuth-ünnepi beszédek. A *Lebovits József* baranya-mágócsi főrabbi szerkesztésében megjelenő kitűnő homöhetikai folyóirat, a *Magyar Zsinagóga* legutóbbi számában megörökíti ama zafais beszédek kiválóbbjait, amelyeket a Kossuth-ünnep alkalmából a magyar zsidó templomokban elmondtak. A rethorikailag is becses beszédekben dr. *Rosenberg Sándor* aradi, dr. *Veneianer Lajos* upesti, dr. *Klein Mór* nagybecskereki, *Lebovits József* baranya-mágócsi és *Lőw Immanuel* sregedi főrabbiak méltatták az ünnep jelentőségét. Kiválóan értekes műkedvelő lejt ki a *Magyar Zsinagóga*, mert a legközelebbi módon segíti elő a magyarországi templomokban, e mellett a nitszónoklás művészetét fejleszti és alkalmat ad arra is, hogy a lelkészek egymás törekvéseit telet tudomást szerzhessenek. A magas nívón álló folyóiratra egész évre 6 koronával lehet előfizetni.

SPORT

Football-torna a Margitszigeten. A magyar atlétikai klub mely csak egy év óta foglalkozik intenzíven a football-sporttal, sikerült házitornát rendezett hatos csapatok számára melyben a klub öt csapata vett részt. A csapatok, melyek sorsolás utján lettek összeállítva, két napon át küzdöttek. A győztes csapatban szerepeltek ismertebb játékosaink közül: *Kraft I.*, *Hayes*, *Veres*. A másodiknak helyezett csapatban: *Sissovitch*, *Kraft II.* és *Zsaby*.

Wiener Athletiksport-Club Budapestre. December 8-ikán, hétfőn Budapestre jön a Wiener Athletiksport-Club, az egyetlen bécsi csapat, melyet még a magyaroknak soha sem sikerült legyőznie, amely két éven át nemcsak az osztrák bajnokságot nyerte meg, hanem az összes footballra kitűzött díjakat is s a dadalok szakadatlan sorozatát aratta a bécsi és prágai csapatok felett. A W. A. C. december 8-iki ellenléte a „33” Football Club alsz. A „33”-asok a hazai csapatok ellen számtalanszor adták kiváló-ságuk nem egy tanulelet, legerősebbnek éppen nemzetközi küzdelmeikben bizonyították. Oszlásoruk remek összátéka és Harasztí éles lövése szerzte meg az első goalt angol csapat ellen s a végeredmény, 4:1 eddig az angolok ellen elért legjobb eredmény.

Győzelmiük a híres *Slavia* telet remélni enged, hogy hétfőn ismét érdekes és izgató nemzetközi viadalban lesz részünk.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A kolozsvári levélhordó gyilkosa. Még április havában tárgyalta a kolozsvári esküdőbiróság *Friedrich Ferenc* asztalossegéd bűnperét, aki *Szabó és Sédcs* nevű társával kegyetlenül lemészárolta *Lurjer Károly* pénzeslevélhordót. A tulajdonképpeni gyilkos, *Friedrich Ferenc*, egy nyurga, sovány asztalossegéd, aki embertelenül lemészárolta a levélhordót elcsábított egy leányt, váltót hamisított, meg akart fojtani egy asszonyt, csak azért, hogy ne legyen újában, mikor ő egy levélhordót megöl. Elzúllott, elvetemedett és gyáva fickó. A tárgyaláson reszkett az életéért elejétől végig. Mikor pedig meghallotta ítéletét: mintha villám érte volna, úgy megoszlott. Összesestet volna, ha a csendőr mellette nem fogja és hangosan zokogott. A Kuria tudvalevőleg elvettette a semmisségi panaszt s a legfelsőbb bíróságtól már leérkezett a halálos ítélet Kolozsvárra. Mint Kolozsvárról jelentik, *Friedrich* mindig reménykedett, hogy megváltoztatják a halálos ítéletét. A lőtárgyalás óta kétszázhuszonhárom nap tel el s azóta váratták a halálra. Igaz, hogy a reményesség tartotta de az utóbbi napokban kétségbeesésében néha dübögött s durván megtámadta az iránta humanus királyi ügyészt, de aki halált kért lejtére. A kolozsvári törvényszék ma délelőtt *Szász Béla* elnöklésével üsszeült, hogy az elítélt előtt kihirdesse a halálos ítéletet. Konstatálták azonban, hogy *Bali Mihály* hóhér, akinek a szabályok szerint jelentkeznie kellett volna az ügyészhez, még nem érkezett meg. Az ítélethirdetést ennél fogva holnap reggelre halasztották. A halálra ítélt bűnöst *esztendőnkön reggel fogják kivégezni.*

§§ A rejtélyes bajonett. Ujlesztendő napján szomorú mulatság volt az idén *Tabi-Tóti* alom. A koscsában nagy táncra gyűlt az itjuság s a tánc hevében két legény összeszóalkozott s csakhamar általános lett e kavardás. Amikor a dulakodókat széjelvélváltották, úgy tetszett, mintha nem történt volna semmi baj. A muzsikuskok újra felállottak a pódiumra s ke-ringőbe fogtak. *Rebe János*, egy dalás ifjú, *Rokolyás Juliát* kérte táncra. Járta is vele egy darabig, aztán gyérsze megállt a fába járásra, majd megállt.

— Mi baja kendnek? — kérdezte a leány.

— Fáj a gyomrom, rosszul vagyok, — felelte a legény.

— Akkor menjen kend haza — mondta tréfál-

kozva a leány.

— Ugy is lesz, — szolt *Rebe János* és hazament. Hazaférve nagyon rosszul lett és doktorért küldött. Az orvos el is jött, megvizsgálta *Rebe Jánost*, s a lágykán két mély szurási sebet talált, melyek közül az egyik behatolt a hasüregbe és halálos volt. Tüstént intézkedett, hogy az előjáróság tagjai közül valamelyik kihalgassa a mindinkább gyöngülő *Rebét*. Ez megtörtént. A haldokló halk hangon mondta el, hogy a kavardásban négy legény volt körülötte: *Tabacska Lajos*, *Karneval Mihály* és *István* és *G. Szabó István*. Hogy melyik szurta meg, nem tudta megmondani, mert nem érezte. Azzal *Rebe János* meghalt. A pestvidéki törvényszék a haldokló vallomása alapján ma vona leleltősségre *Bánó József* elnöklésével a négy legényt többek által véghezvitel halált okozó súlyos testi sértesért. A viadottak tagadták a cselekményt s a kihallgatott negyven tanu sem tudott ölvilágosítást adni, mert kést senkinél nem láttak. Az eredménytelen tárgyalás már vége felé közeledett, amikor dr. *Tóth István* ügyész arról értesült, hogy a mulatságon egy katona is jelen volt, akinek bajonettja a fogason függött. Az esetleg fontos körülményre való tekintettel az ügyész azt is indítványozta, hogy a törvényszék rendeljen pótvizsgálatot arra, hogy az a fogason függött pangótt nem szökött-e ki a hüvelyéből s ha igen, ki forgatta meg a szerencsétlen *Rebe János* lágykában. Az indítványt a törvényszék és a védők ellagadták, mire a tárgyalást elnapolták.

TÁVIRATOK

Belgrád, december 2. A tegnapi elhunyt *Györgyevics Péter* szenátor agy anyját, akit fiának betegágyához hívtak és aki csak fiának elhunytja után érkezett meg, az eset annyira megrendítette, hogy fia holnteste mellett szélhűdés érte és holtan rogyott össze.

Te Deum királyunkért Rómában.

Róma, december 2. *Ferenc József* király trónraléptének évfordulója alkalmából a *Santa Maria dell' Anima* templomban ma ünnepi istentisztelet és *Te Deum* volt, amelyen jelen voltak báró *Pasetti* és gróf

Széchenyi osztrák-magyar nagykövetség, a két nagykövetség személynél, Agliardi, Vannutelli és San Miniati bíborosok, sok prelátus, a római osztrák és magyar kolóniának tagjai és nagyszámú ájtatos közönség.

Roosevelt isenete.

Washington, december 2. A kongresszushoz intézett isenében Roosevelt elnök hangsúlyozza, hogy az ország határtalan fejlődés korszakában van, nagy szerepe van a világon és azt még ki akarja szélesíteni. Roosevelt emlékeztet elhatározására, hogy a frustokat rendezi. Nem szándéka a szövetségeket eltörölni, hanem csak azt akarja kiküszöbölni, ami bennük rossz. Az elnök ezután a monopóliumok ellen nyilatkozik. Az alkotmány revízióját illetőleg kijelenti, hogy nem riadna vissza attól, ha szükségesnek bizonyul. A Monroe elv kell, hogy alapelve legyen az amerikai politikának. A láthatáron nincs felhő és úgy látászik, hogy a legcsekélyebb differenciáktól sem kell tartani a külfölddel. Nehézségek esetére azonban végzetes volna megtagadni egy erős hajóhad alakítását.

Megrendszabályozott püspök.

Páris, december 2. A mai minisztertanács elhatározta, hogy több püspöknek, akik aláírták azt a petíciót, amelyet az államtanács hivatali hatalommal való visszaélésnek minősített, letiltja a felsőbb.

Delarey Dijonban.

Dijon, december 2. Delarey tábornok ma éjjel ideérkezett, a pályaudvaron vagy 200 ember fogadta. Delarey ma délelőtt Pijot szenátor és a boer bizottság tagjainak kíséretében a városházára ment, miközben az utcákon a közönség ovációkban részesítette. A városházán a polgármester, a községtagok, a prefektus, több tábornok és tiszt várta őt. A polgármester üdvözölte a tábornokot. Delarey köszönetet mondott és reggeli után ismét szállására ment, miközben a közönség ismét élénken üdvözölte.

Vörös sztrájk.

Pétervár, december 2. November 17-ikén vagy 8000 munkás a Vladikavask-vasútnak Rostovban levő műhelyeiben beszüntette a munkát. A hatóságok meg akarták akadályozni a munkások gyülekezéseit és egy szotnya kozákok helyezték el abban a barlangban, ahol a munkások gyülekezni szoktak. Ennek dacára november 24-ikén reggel egy szomszédos barlangban munkásgyülekezet tartottak, amelyeken sok munkás vett részt akik nem engedelmessékedtek a rendőrség felszólításának, hogy oszlopljanak szét. A munkások közönséggel fogadták a kozákokat, miközben egy tiszt és kilenc kozák, az utóbbiak súlyosan megsebesültek s egy rendőr-előőr is megsebesült. Erre egy fél szotnya gyalog kozák parancsot kapott a tüzelésre, mire a munkás-csoportok szétszaladtak és két halottat és 19 sebesült hagytak hátra. A sebesültek közül kettő meghalt a kórházban. A rostovi sztrájk áterjedt Tihoreokaja állomás munkásaira. Novemb. 20-án vagy 1000 munkás gyűlt össze és felszólítások ellenére szét nem oszlottak, sőt kődobásokkal több kozákokat megsebesítettek. Egy tisztet baljával kezén megsebesítettek. A parancsok előbb lándzsával próbálta szétoszlatni a tömeget, ezután pedig tüzelést vezényelt, mire a munkások két halott, hét súlyosan sebesült és 12 könnyen sebesült hátrahagyásával szét utottak. 102 embert letartóztattak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 2. A pénzpiacon a helyzet annyira javult, hogy a magánkamatláb 3/8%-ra süllyedt s ezzel már majdnem elérte a legáltalánosabb állást az idén. A tőke kapva-kapott a befektetési papírokon s ez a körülmény a magyarzása annak, hogy a milliárdos magyar koronajáradék konverzója és a Károly-Lajos-vasút részvényeinek elhelyezése oly meglepő eredményt ért. A tőke hatalmas kapacitásának köszönhető, hogy az idei 200 millió magyar koronajáradék emelkedő ár-olyammal talált elhelyezést a bel- és külföldi piacon.

Bécs, december 2. Az osztrák és a magyar vasgyárak megbízottai ma tartott ülésükön öt óra hosszat vitákoztak a kartell-tervezet lelet s annak befejezésével ratifikálták és aláírták a kartell, amely a boszniai vasgyárra is kiterjed.

Bécs, december 2. (A Eudapesti Napló telefon-jelentése.) Vásárlási kedv hiján gabonaművekben az irányzat bágyadt s buza, rozs 5 fillérrel olcsóbban lett volna szereshető, mint a múlt hét végén. Takarmányárak irányzata gyöngye s tengeri 5 fillért vesztett; zab nem változott s árpaiban a forgalom a vásárlási kedv csökkenése következtében nagyon csöndes volt. A haláridőpiacon a külföldi lanya árjegyzésekre gyöngylen nyílt meg, de később vásárlási kedv mutatkozott.

Külföldi: Buza tavaszra 7.64—7.67, rozs tavaszra 8.78—8.82, zab tavaszra 6.61 korona.

Zárilakor maradt: Buza tavaszra 7.69—7.70, rozs tavaszra 8.83—8.84, zab tavaszra 6.61—6.62 korona.

New-York, december 2. (Terménytársaság.) (Zárilak.) Gyapot: New-Yorkban helyben 8.55 (8.50), Decembe 8.35 (8.25), Márciusra 8.26 (8.17), New-Orleansban helyben 8.16/18 (7.16/18), — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.90 (7.90), Stand white Philadelphában 7.85 (7.85), Refined in Cases 9.20 (9.20), Credit Balances at Oil City 142.— (142.—), — Zsír: Western steam 10.85 (11.90), Rohe és Brothers 11.25 (11.25), — Tengeri irányzata szilárd. Decemb.-re 59.1/2 (59.1/2), Január-ra — (58.9/4), — Májusra 48.9/4 (47.9/4), Buza irányzata szilárd. — Piros őszi helyben 77.— (76.9/4), Decembe 80.1/2 (79.1/2), Márciusra — (—), Májusra 79.9/4 (78.9/4), Jul.-ra 77.1/2 (—), Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2), — Kész: tair Rio 7. sz. 6.1/2 (6.1/2), — Dec.-re 4.45 (4.40), Márciusra 4.75 (4.75), — Liszt: Spring Wheat clears 8.5—8.10. (8.5—8.10) Cukor: 8.9/4 (8.9/4), On: 24.—24.30 (24.15—24.25), — Kész: 11.1/4—11.1/2 (11.1/4—11.1/2), (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 2. (Terménytársaság.) (Zárilak.) Buza irányzata szilárd. — Dec.-re 72.1/2 (72.1/2), — Jan.-ra — (—), — Tengeri irányzata szilárd. — Dec.-re 55.1/2 (58.1/2), — Zsír: Jan.-ra 10.10 (10.02), — Laj.-ra 9.47 (9.45), — Szalonna short clear — (8.87—8.75), — Sertészsír: Jan.-ra 15.82 (15.82), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyitlér.

A Szénásy Gyula cég országszerte ismert és szívesen méltányolt nyararanyu karácsonyi női ruhakelme vásárlása nov. hó 20-án vette kezdetét.

A maga nemében egyedül álló gazdag választék, a készízetés előnyeinek a gyárossal szemben való hatékony kihasználása, a szokatlanul nagy mennyiségeknek egyszerre való megvásárlása, —

a céget elsősorban teszik hivatottá arra, hogy a t. hölgyközönségnek igazán olcsót és mindenekelőtt kifogástalanul jót nyújthasson. Az előbbi évek karácsonyi vásárlásainak tapasztalatai okulva, igen kéretnek a cég kegyes, jóindulatú, hűséges vevői és pártfogói, hogy bevásárlásaikra — lehetőleg — a délelőtti órákat vegyék igénybe, nehogy ez alkalommal nélkülözniök kelljen a megszozott ismerős személyzet figyelmes kiszolgálását.

Szénásy Gyula

Budapest, IV., Kristóf-tér 4. sz.

♦ ♦ ♦ AZ ÚJ ANGOL ♦ ♦ ♦

FÉRFIRUHA-BÉRET

LEGJOBB RUKAZKODÁSI RENDSZER

DEUTSCH F. KÁROLY

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

Leghatásosabb arzenes

Guber Forrás

VASAS VIZ

vérszegénység, női betegségek, idős emberek, székrekedés stb. ellen.

Raphatós az összes érvényes-üzletekben, gyógyszerészek és drogeriákban.

(Az e rovat alatt közölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK

Szeretnélek szeretni!

Mint hulló csillag az uszályát,
Tündérelmes fényű szemed
Vonja a férfileketet,
Mint hulló csillag az uszályát.

Boldog, kinek lelke beléd hal...
Szentelt öröm a fájdalom,
Hogyha te szítod, angyalom,
Boldog, kinek lelke beléd hal.

Megölte lelketem az élet...
Beteg lepke a rózsátón,
Vergődöm sóvárogra hón,
Megölte lelketem az élet.

Nincs vágyam, mely lobogna érted,
Sivár tarló már a szívem,
Nem terem benne semmi sem,
Nincs vágyam, mely lobogna érted.

Óh, hogy szeretnélek szeretni,
Gyönyörűsége barna lány,
Te édesen gyötör talány,
Óh, hogy szeretnélek szeretni!

Brdy Mihály.

† Visszaadott kölcsön. Az özvegy kínai császárné minden ünnepélyes alkalommal megvárja, hogy a mandarinok ajándékokkal kedveskedjenek neki. Ebben a tekintetben Li-Hung-Csang annyira el-kényeztette, hogy azóta szinte kötelessége minden mandarinnak ez a figyelem s a császárné szemmel is tartja ezt. Szung Kuei közunkügyi miniszter nemrég hetvenedik születésnapját ünnepelte s ez épp oly fontos nap egy kínai miniszter életében, akár egy európaiában. Egyre-másra érkeznek hozzá a gratulációk, küldöttségek, mindenekelőtt pedig az ajándékok. Szung Kuei is halomszámra kapta a sok drágaságot császári hercegektől, mandarinoktól s a menyes birodalom egyéb főméltóságaitól, a császárné ajándéka azonban el-maradt, ami érthető jelesüvölást okozott a copfos méltóságok közt. Jung-Lu főállamtitkár végre bátorságot vett magának s megkérdezte az császárnét, hogy miért feledkezett meg Szung Kuei érdemeiről.

— Nem feledkeztem meg — szölt a császárné. — Mikor Sziantuból visszatértem, valamennyi miniszter bemutatta hódolatát ajándékok alakjában, kivéve Szung Kueit. Most csak az ő példáját követtem.

† Végzetes vasuti kaland. A párisi lapok mulatságos történetet beszélnek el, amelynek vége mult vasárnap játszódtott le az egyik párisi pályaudvarban. Egy fiatal miniszteri tisztviselő a vasárnapot Páris közelében lakó barátjánál töltötte. Mikor este az utolsó vonatra felszállott, nem sokkal utána egy bájos fiatal nő lépett be, aki csomagját lötölte a polcra. Azután a fiúke ellenkez sarkába húzódt s újságot kezdett olvasni; utitársára rá sem nézett. Ez azonban annál figyelmesebben tekintgetett bájos szomszédjára. Mikor a vonat berobogott a pályaházba, a miniszteri tisztviselő engedelmet kért, hogy ő vihess utitársra csomagját. A fiatal nő kedves mosolylyal közönte meg az utitárs udvariasságát s átengedte neki a csomagot. A csarnokban megállította kettőjüket egy finác s annak rendje s módja szerint megtudakolta tőlük, nincs-e valami megvámolni valójuk. A nő habozás nélkül felelte, hogy nincs s lovagja követte példáját. Csak hogy a finác gyanút fogott és felbontotta a csomagot; talált is benne egy egészen friss nyulat. A fiatalember hangos szóval erősítette, hogy sejtelve sem volt a csomag tartalmáról; a finácot azonban nagyon bosszantotta ez az együgyű kilógás és kiröta a tettesre az elikkasztott vám tiszseresét bírságképpen. A boldogtalan fiatalembernek ott nyom-ban a kellett fizetnie a bírságot. Mire körülnézett, bájos utitársának csomagostul nyoma veszett a sokadalomban.

† Az ausztráliai konkurrencia. Ausztráliában sokkal ügyesebben és nagyobb sikerrel küzdenek a kereskedők a tisztességtelen verseny ellen, mint mi nálunk. Melbourne egyik kalaperkedője, azért, hogy a vevőket magához csalogassa, kitette kirakata-ba Panama-kalapészletét és olyan olcsó árt irt ki a portékára, hogy bizonyos volt, hogy vesztességgel adja a kalapokat. Szemkőzt levő versenytársának fel-tűnt az olcsó ár és egymásután átküldte üzleti alkal-mozottjait, akik csakhamar megvették az olcsó kalap-pokat. Ugyanaznap délután az átlellenben lévő üzlet kirakataban diszelveit a megvett áru. A konkurrens azonnal észrevette, hogy odaát is panamával akar-ják fogni a vevőket és majd ktele a hideg, amikor megtudta, hogy az ő kalapjait árulják ott, — de sok-kal drágábban, mint ahogy ő azokat eladta.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A fővárosi kereskedelem és ipar hanyatlása.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Lányca Leó udvari tanácsos elnöke alatt tartott tanácskozással alapján a fővárosi kereskedelem és ipar hanyatlása és a helyzet javítására alkalmas hatósági intézkedések ügyében a székesfőváros tanácsától kapott átiratra a következőket válaszolta:

A fővárosi forgalmának kárára több év óta folyamatosan lévő decentralizáció processzusa, amely vasúti tarifapolitikánkat is ebbe az irányba terelte, a kamara részéről állandó megfigyelés tárgya lévén, a tapasztalt visszás fejlődés megakasztása és az ebből eredő kár megszüntetése végett már az 1898-dik évben felszólalt illetékes helyen. Nem szólván arról, hogy malomiparunk érdekében ismételt felszólalt az őrieti engedély eltörlése ellen és nyomatékosan rámutatott azokra a károokra amelyek a vidéki malmok részére életbejelentett differenciális vasúti tarifákból a fővárosi malmokra hárulnak és még inkább megnövekedtek a fővárosi malomiparnak a helyzetét. A fővárosi üzleti forgalom szempontjából káros e vasúti tarifapolitikánk hatása a fővárosi terménykereskedés több ágában és a legutóbbi időig különösen a szilvauzetel terén is érezhető volt. Több ízben felszólalt a kamara a fővárosi kereskedelmi és téli kikötők létesítése érdekében. Kívánatos, hogy a Lágymányos létesítendő től kikötő nemcsak utvonallal, esetleg vágányokkal köztessék össze a keleti oldali állomással. A régóta tervezett Duna-Tisza-csatorna, amely hivatalos volna, hogy Budapestet rövidbe vízúton összekösse a nagy Alföldnek roppant területével is, olyan legkezelebb megvalósítandó nagyfontosságú alkotás, amely alkalmas volna a székesfővárosi élet iránuló árforgalomnak újabb impulzust adni. Évek óta tapasztalható a decentralizáció processzusa, amelynek célja vidéki üzleti központok teremtése és amely azt okozza, hogy az utabban keletkezett vállalatok a fővárost elkerülik és a vidéken létesítik telepeiket, ami határozottan káros a fővárosra nézve. E mellőzés egyik oka az élelmiszeiknek rendkívüli drágulása s emellett a fővárosban tudnivalóan a szövetkezett munkások. De a helyi közlekedés szempontjából is mulasztások konstálhatók. A Külsővidék-úton lebonyolítandó jelentékeny teherforgalmat és- vagy télvíz idején megnehezítő akadályok megszüntetése végett a kamara legutóbbi években több ízben sürgette a jelezt utvonallal a rendezését és kiközvetését. Mindazáltal a szóban levő kocsist helyreállítás és kiközvetése még ezidőig nem is kész. A kamara évtizedek óta küzd a fővárosi kövezetvé, illetve utabban városi vármunka elvezetési díjak szedése ellen és mindannyiszor, valahányszor a vámtarifa utabban megállapított, rámutatott arra, hogy az okserző gazdaságpolitikai elvekkel alig egyeztethető össze, hogy olyan város, amely ipari és kereskedelmi jelentőségre törekszik, sőt amelynek hivatalosa é téren emporiális jellegre szert tenni, határait városi vámvonalal zárja körül és ezzel a kereskedelmi forgalomba és az ipari fejlődés alá kerülő összes cikkeket mesterségesen megdrágítsa. Ugyancsak kevés méltatást találhat az üzleti élet igényei egyik legutóbbi alkalommal is, a mikor tudnivaló a székes-

fővárosi sertesvásár és sertesközvéghíd szabályrendeletét állapították meg. A kamara a maga részéről, mint eddig, az inauguráló új korszakban is egész erejével támogatni fogja a székesfőváros közönségét azokban a törekvésekben, amelyek a kereskedelem és ipar fejlődését előzik és soha sem fogja elmulasztani az üzlethöz jogos, méltányos, és ami is, mindenkor a teljesíthetőség keretében mozgó óhajait, kívánásait megismertetni és tolmácsolni.

Az Uránia-színház részvényei. Az Uránia tudományos színház alapításakor huszezer korona értékű részvény az alapító-részvénytársaság birtokában maradt. A társaság most, hogy a színháznak forgó tőkét szerezzen, elhatározta, hogy a megmaradt részvények elhelyezésére Kornyei Zsigmond főrendiházi tagot, a Magyar Hitelbank igazgatósági elnökét kéri föl. Dr. Molnár Viktor kultuszminiszeri tanácsos, az Uránia elnöke e kérelem már föl is kereste Kornyeit, aki kitámasztotta helyezte, hogy tekintettel az intézmény nemes céljára és kulturális jelentőségére, készséggel megtesz minden lehetőt a részvények elhelyezésére.

Megszüntetett kompgoralom. A nagy. kir. államasutak szabadka—bródi vonalának Gombos és Erdőd állomása között a kompgoralmat jégjárás miatt bizonytalan időre megszüntették. A kompgoralom szünetelése alatt a 6001. és 6002. számú gyorsvonatok Erdőd és B.-Bród között nem közlekednek, helyettük a boszniai összeköttetés Új-Dombóvár-Eszékén át az 1913—1914. számú gyorsvonatokkal tartatik fenn, melyek közül az előbbi Budapest felé az 1907—1901. számú az utóbbi pedig 1902—1908. számú vonatokkal közvetlen csatlakozásban áll. Azon utasok részére, kik a kompszűntetést tartama alatt a Dunán lehetőség szerint más módon (esőknak) átkelni szándékoznak. abból a célból. hogy a Gombosról induló 6001. számú gyorsvonattal Szabadka felé, illetve a 6002. számú gyorsvonattal Szabadka felől Gombosra érkezve ujukat tovább folytathassák; Dálya és Erdőd közt a 6005. és 6008. számú helyi személyvonatok állanak rendelkezésre. A kompszűntet tartama alatt Borovo és Yukovár között a fentebbemlített 1913. és 1914. számú gyorsvonatokhoz csatlakozólag a 6627., 6628., 6629. és 6630. számú vonatok, Bród és B.-Bród között pedig az 1905. és 1906. számú vonatok fognak közlekedni.

A Dunagőzhajózási-Társaság közli, hogy alacsony vizállás és állandóan kedvezőtlen időjárás miatt a személyszállító hajók, *Widdin—Rustuk—Sztiszia* között ebben az évben már nem fognak közlekedni. Eszerint tehát decemberben további intézkedésig csak a következő helyi hajóárakat tartatja fenn a társaság: *Zimony—Belgrad—Pancsova, Delgrad—Savac és Galac—Zulica* között. Ezekre a menetekre vonatkozólag a helyi menetrend hirdeteméket mérvadó.

Az Első Leányhízhazasítási Egylet m. sz. leány- és fiú-biztosító intézet. Folyó évi november hóban 1018 jutalékra irattott be és névszjtalékok fejében 53.718 korona 88 fillér fizetették ki. 1902. január 1-től november 30-ig beirt összes jutalékrészek száma 10.805 és a kifizetett névszjtalékok összege 608.040 korona 18 fillér.

Borjувásár. 1902. évi december hó 2-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belüldi élő boru 156 db, leölt boru — db, bécsi boru — db, — db., növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Arjegyűzések: — Belüldi élő boru 11. rendű 78—88 l.-ig, kivétel 80 l., 11. rendű

elő borjúkért 68—78 l.-ig, 1 kilónkint. leölt boru l. r. — l.-ig, 11. r. — l.-lől — l.-ig, kivétel. 1 kilónkint levonás nélkül. Rugott borjúkért — l.-ig. Növendékmarha — l.-lől — l.-ig, l. r. — l.-ig, közpminőségű — l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő — k. leölt bárány — k. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Az iránzat élénk, az árak mindazonáltal változatlanok maradtak.

Sertesközvetítés. (A székesfővárosi sertesvásár és közvéghíd intézősége.) December 2-án. Felhajtás: Zsirterítés, ugymint öreg 1. rendű 350 kilogrammon telül — darab, 11. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal néhez 300 kilogrammon telül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserítés ugymint: néhez 300 kilogrammon telül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás Összege 1056 darab. Előző napi maradvány 604 darab, összesen 1660 darab. Eladott 164 db, Maradvány 696 db. A vásár iránzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzetelték: Zsirterítés: Öreg 1. r. 350 kgr.-on telül 82—86 fillér, 11. rendű 280—350 kilogramm 78—86 fillér, kanló — fillér, silány 76—80 fillér, fiatal néhez 300 kilogrammon telül 83—93 fillér, fiatal közép 220—300 kilogramm 76—88 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 76—84 fillér, süldő — fillér, malac — fillér. Husserítés: Néhez 300 kilogrammon telül — fillér, könnyű 140—300 kilogramm — fillér, süldő — fillér, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonkint, elősúlyban.

Bécsi sertesvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertesvásárra bejelentek 11659 darabot, ebből a vásár elején lehajtottak 4455 darab fiatal sertes, 6675 darab magyar hizott sertes és — darab néhez sertes. Összesen 11030 darabot.

Az iránzat élénk volt.

Jegyzékek: kgr.-kint elősúlyban (a fogyasztási adót nem számítva). Elsőrendű sertes 94—103 fillér, kivételesen 104 fillér, közép minőségű 93—99 fillér, könnyű sertes 85—91 fillér, fiatal sertes — fillér, süldő 68—86 fillér.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, december 2.

Lánya iránzat és korlátolt vételkedv mellett csak 8000 métermáza buza került a forgalomba alig tartott áron.

Rozs alig tartott árak mellett került a forgalomba. Eladott:

Buza, Tiszavideki: 100 mm. 81 k. 8 K. 27½ f., 300 mm. 81 k. 8 k. 25 l., 250 mm. 82 k. 8 k. 25 l., 100 mm. 81 k. 8 k. 20 l., 100 mm. 80 k. 8 k. 25 l., 100 mm. 80 k. 8 k. 05 l., 400 mm. 80 k. 8 k. 25 l., 100 mm. 80 k. 8 k. 22½ l., 100 mm. 80 k. 8 k. 15 l., 100 mm. 80 k. 8 k. 12½ l., 120 mm. 79 k. 8 k. 10 l., 250 mm. 79 k. 8 k. 10 l., 200 mm. 78 k. 8 k. 20 l., 100 mm. 78 k. 8 k. — l., 150 mm. 78 k. 8 k. 15 l.

Fejérmegyei: 100 mm. 79 k. 8 k. — l., 100

REGÉNY

A sötét titok.

— Büntügyi regény. —

(13)

— Hogy mi baja jelenleg Wegenernek, válasszatok a kérdezt, természetesen nem tudhatom, habár sejtem. Nem mondhatnám, hogy beteg az öreg ur, de sajtáságos, oly képzeldő, különbe ember, aki inkább lelkiileg, mint testileg szenved. Emberyülete néha a tébolyalaj határos. És betegség alatt azokat a lelki gyötrelmeket érti, amelyek gyakran megtámadják. Ilyenkor senkivel sem szokott érintkezni.

Sellin figyelmesen hallgatta az alezredes szavait.

— És milyen hírből áll ez a különbe ember a vidéken? — kérdezte tovább.

— Ugy az emberek, mint az egész kerület szegényei nagyon szeretik, — válaszolt Koniczi. — Nagyon jószívú és gyálmoltója a szegényeknek és mindenütt joggal élköel, nemes karakternek ismerik. Mint orvos minden körben a legnagyobb bizalmat élvezi. Tulajdonképpen praktiszt nem is folytat, de ha hívják szivesen ellátogat, különösen szegény betegekhez és nemesak hogy nem fogad el tőlük honoráriumot, hanem még 6 ad pénzt orvosságra és a betegnek szükséges élelmiszerekre. A gazdagok honoráriumát a községi szegénypénztárba juttatja; de azért gyakran előfordult, hogy kereken visszatartotta gazdagok gyógykezelését. Nem akar ártani a dombrovkeni kollégáinak... Nagyon gazdag; a járásban 6 fizeti a legtöbb adót; sokkal többet mint én, de egyszerűen és szerényen él.

— Ismeri őt személyesen, alezredes ur?
— Ismerem, de csak felületesen! Megérkezés után azonnal ellátogatott hozzám, meg is

hívtam engem házába, volt nálam egy estélyen is. Kéőbb azonban sohasem fogadtam el meghívásomat. Orvosi minőségben azonban többször volt nálam. Akkor, amikor fájdalom, már nem volt segítség az én kedves feleségem számára... ha kezdettől fogva kezelte volna, bizonyára még ma is élne... aztán néhányór eljött Vanda betegágyához is.

Sellinben egészen elmosódott Frida iránt érzett érdeklődése, a kriminalista kerekedett benne felül.

— Nem lehetséges-e, töprengtet magában, hogy dr. Wegenernek, ennek a különbe és képzeldő betegnek perceivannak, amikor beszámíthatatlanság? Nem lehetséges-e, hogy a beszámíthatatlanság ily állapotban 6 maga üttötte agyon az öreg szolgát?

Frida ideális alakja megint megjelent lelki szemei előtt. Olyan apa, aki ilyen leányt mondhat magának... el sem képzeldhet...

De a kriminalista nem tudott megnyugodni... Hivatása közben megszokta lehetségesnek tartani a látszólag lehetlent is. És nem volt-e kötelessége mint hivatalnoknak a bünesre vonatkozó minden gondolatot a jogosultság szempontjából meghányi-vetni?

Szabad volt-e befolyásoltatnia magát egy pár csudás nézésű kék szemű, egy csinos szájtól és egy nyulánk, szép termetű?... Mi köze volt egyáltalán ehhez a fiatal hölgyhöz?

Igy tehát tovább kérdezte az alezredestől:
— Szokott érintkezni dr. Wegener e vidéken valakivel?

— Soha! válaszolt Koniczi. Mindig nagyon visszavonultan élt. Az évek számával azonban teljesen remete vált belőle... De azt szivesen látja, ha leánya — hisz ön ismeri — érintkezik a környék földbirtokos-családjával, különösen, ha az én házamba gyakran ellátogat. Frida a legjobb barátja az én leányomnak...
— Nagyon köszönöm! Mióta lakik itt dr. Wegener?
— Körülbelül tizenöt éve. A kis Fridával és

az öreg Merten Raiffal jött akkor Dombrovkenbe és megvásárolta a rosenthalai uradalmat, amelynek birtokosa éppen akkor meghalt...

— Mily benyomást tett öné Wegener?
— Olyan ember benyomást, akinek életét szomorú tapasztalatok keserítették meg.

— Honnan jött?
— Azt hiszem Sziléziából, Ratibor vidékéről.

— Es hallott ön valamit előéletéről?
— Hiszen ez valóságos vallatás! Nem, uram, nem hallottam róla semmit, nem is kutattam utána.

— Még egy kérdést, alezredes ur! Tette-e öné valaha dr. Wegener beszámíthatatlannak a benyomását?

— Oh, én értem őnt! Nem, kedves barátom, akkor ön téves uton jár. Wegener különbe ember ugyan, de nem bolond. Ennek már ellentmond az a tény is, hogy élesezű orvos. Es aztán... Csak látta volna ön, mily nyugodtsággal vizsgálta a gyilkosságot követő reggel szolgájának holtestét... mint peregek könnyei a megindulástól...

— Hm... hm...
— Itt vannak.

Ott állottak azon a helyen, ahol a gyilkosság történt.

XI.

Sűrű bokrok szegélyezték egy helyet, ahová több ösvény torkollott. A zöld lombokon keresztül csillogtak a közel emelkedő görög templom márvány-oszlopai. A tér közepét egy szépen alakított, de ápolatlan virágágy foglalt el, amint hogy a tér egész környéke, a kastély mellett levő kerttel ellentétben, elhagyatottnak mutatkozott.

Ennek a hiányos gondozásnak talán az volt az oka, hogy a park jelentékeny terjedelménél fogva, az ország csak ritkán téved e félreeső zugba és a kertész csakis a park gyákrabban látogatott részeire fordította figyelmét. A virágágytól a görög templomig vezető utat fű és ku-

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1902. december hó 3-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. december hó 3-án.

Halálcsend.

Dráma 3 felvonásban. Irta José Echegaray. Fordította Huszár V. Személyek:

Angustias	Márkus	Raimundo	Mihályfi
Donna Mercedes	Helvey	Genaro	Horváth
Puro	Szaszavay	Orellana	Dessz
Inés	Vizvári M.	Rodrigo	Iványi
Julia	Munkácsi	Penna Negra	Gál

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. december hó 3-án.

A doktor ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Molnár Ferenc.

Személyek:

Dr. Sárkány	Góth	Marosiné	Nikó
Puzsér	Hegedüs	Az igazgató	Kazaliczky
Sárkányné	Csillag T.	Földrajztanár	Gyözö
Lenke	Varsányi	1. rendőr	Gyarmati
Csathó	Fenyvesi	2. rendőr	Dayka
Cserey	Szerény	Szobaleány	Varga
Bertalan	Tapolczai		

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. december hó 3-án.

Casanova.

Regényes nagy operette 3 felvonásban, előjátékkal. Irta Faragó Jenő. Zenéjét szerző Barna Izsó. Személyek:

Casanova	Nyárai	A sátán felesége	Küry
A sátán	Marion	Pompador	
Felruccio	Szirmai	Lia	Holló E.
XV. Lajos	Mária	Marina	Dory M.
Mózes	Pázmán	Heloise	
Pietro	Delli	Zoe	
Náthán	Kovács M.	Barbarine	Harmath I.
Napoleon	Nagy	Stella	
Bakter	Mátray	Utcai táncosnő	Kápolnai I.
Nero			

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. december hó 3-án.

Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Nőemancipáció.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Irta Szigeti József. Zenéjét szerző Szery Lajos. Személyek:

Bátori Mihály	Szilágyi	Keilinger	Sziklai
Gerőfi János	Mátrai	Verobes	Delli
Flóra	Pálmay	Csonka	Giróth
Zarándiné	Lubrinéz	Dengelegi	Sziklainé
Árpád	Ráthonyi	Lidi	Marosi
Kaczer Tamás	Faragó	Boriska	Kornai

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. december hó 3-án.

A háboru.

Irta Ráth Imre.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE

VI. ker., Róvay-utca 18. szám. Igazgató: Leitner és Keleti. Naponta 3 bohózat. — 9 óraker.

A kis KOHN! Irta: Caprice.

ÉJJEЛИ SZOLGÁLAT.

Bohózat a vasúti életből, Irta: Forgalmista. 10 óraker.

Egy óra az anyakönyvi hivatalban.

Bohózat. Irta: Caprice.

A remek tárlatban Muzsey Lajos híres zenekara reggel 5 óráig hangverseny.

GLOGOWSKI és TÁRSA cég

VI., Andrásy-ut 12. irásmunka-osztálya

méltányos áron elvállal és szabatosan készít a REMINGTON-STANDARD írógépen mindenféle irásmunkát sokszorosítást.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Carmen	Constantin abbé	Loute	Az anyós	Nőemancipáció
Péntek	Nines előadás	Király-idillek	A doktor ur	Nebántsvirág	Nőemancipáció
Szombat	A navarrai leány A bíró cipő	Király-idillek	A doktor ur	Hektor kisasszony	Nőemancipáció
d. n. vasárnap este		Aranyember	Loute	Niobe	A postású és a huga
		Király-idillek	A doktor ur	Hektor kisasszony	Nőemancipáció

Király-utca 71. RÉMI-MULATÓ. Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Halmivölgy H. művészet Pánstárlással 7 óraker. Kedzete 8 óraker. Az új decemberi műsornak hallatlan sikere Fenomenális! Mulatattá! **Mlle Nina de Dersy** Páris csillaga

Aurora-csoport elismert legjobb műkerékpárosok, világ bajnokok

ALMASIO TRIO Sporting Ball-act

Miss Marguerite 8 hatalmas oroszánjával, az oroszánok etetés a n. közönség szeme előtt

Blark & Adra zene excentrikusok

valamint a többi 10 ujonnan szerződött kitűnő művész felléptével. Nappali pénztár 10-12-ig és 3-5-ig. Jegyek elővételben 70 krért a következő dohányüzletekben kaphatók: Andrássy-ut 22, Erzsébet-körút 61, Király-u. 72. és Sopronyi nagytérde, Kerepesi-ut, a Nemzeti Színház bérház-épületében, Gizella-tér Haas-palota, József-körút 2.

VAVAVAVA TELEFON 447. VAVAVAVA

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagyzsö-utca 17.

A tökéletesen új decemberi program.

Az előadás 8 óraker kezdődik.

A téliherben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

ÉRTESÍTÉS.

Vendéglőmben, a Pilzeni csarnokban

a Thonet-udvarban sok éven át volt főpinczermest

Baar József urat biztam meg az üzletvezetéssel

Személyesen felügyelve minden, sem a könyhában sem a pinczében semmiféle változás nem történik. Teljes tisztelettel

Petánovits József, a Pilzeni csarnok és a Metropole-kávéház tulajdonosa.

Karácsonyi és újévi ünnepekre

ajánljuk t. vevőinknek és a nagyérdemű közönségnek elismert jó minőségű és tisztán kezelt

asztali, peccsenye és csemege boraimkat

ugyszintén mindennemű magyar és francia

pezsgőt, cognakot és liköröket

méréskel árban.

Ajándékokat nagyobb vételnél Ausztria és Magyarország bármely állomására bérmentve szállítunk. Árjegyzék bérmentve.

Tisztelettel **Radó és Társa** magyar bor- és szőlőművelési vállalatok igazgatói Budapest, V., Méréleg-utca 4. szám.

Sikerült fényképek, Aquarell, Platin, és Pigmentnagytárolók készülnek

RIVOLI műtermében Kerepesi-ut 30. szám.

Viéki megrendelésekre különös figyelem fordítatik.

LONDON KARÁCSONYA

férfi-, fiu- és gyermekruhákban

látható az

Angol Királynál Budapesten

KLEIN és SCHWARCZ férfiszabók, IV., Károly-körút 16.

A karácsonyi ünnepek alkalmával kivételes karácsonyi árak.

!! Karácsonyi áraink !!

Hálókötös 6 frttól feljebb

Télikabát 14 " "

Vadászkabát 8 " "

Gazdászkatát szőrmebéléssel 16 " "

Kamarn-öltöny 12 " "

Ferencz József-öltöny 22 " "

Specialitás fiu- és gyermekruhákban:

Tomy-öltöny rövid nadrággal 8 frttól feljebb

Angol fiu télikabát biberzállal 10 " "

Selyemkarácsony-öltöny 8 " "

Világrekord!

Egy rövid télikabát }
Egy nadrág }
Egy hálókötös } **összesen 18 frt.**

Nagy karácsonyi vásár szőrmeárukban.

I. Nemzetközi Macska-kiállítás

Budapest, IV., Kigyó-tér 1. Kir. bérpalota 1902. december 4-től 9-ig.

Nyitva naponta reggel 9 órától esti 8 óráig.

Nagy látványosság.

Állatok a világ minden részéből.

Belépő díj személyenként 60 " , gyermekek és katonák örmestertől letele 30 fillér.

Előnk: **Báró Flotow Frigyes.**

Inga és zseborák,

ékszeres **RÉSZELETFIZETÉSRE** is évi bér lőknek. Törött tárgyakat, u. m. arany, ezüst, vesztünk és újra becsesítetnek

FUCHS és TÁRSA ékszerészek

Budapest, IV., Váci-utca 17. szám I. em. A címre figyelni tessék!!!

CIMBALMOK

Legjobb csellószerkezettel, 5 év előállítású, legjobb hangul, részletfizetésre is kaphatók. Saját gyártmányú hangszerek, u. m.: cimbalomok, hegedők, harmonikák, zsevkürtök, oktarok, búgók stb. Kitűnő magyar horok. Számos kitűnő és elismert 10 munkári. Nagy képez ar-jegyzéket ingyen és bérmentve küldök meg.

Mogyoróssy Gyula magyar hangszerep telepe. BUDAPEST, 3441 VIII., Kerepesi-ut 71.

A 17371. számú

„Eljárás és berendezés hajtócső létesítésére“

című, 1899. február 7-ről kelt magyar szabadalomra

vevők vagy engedélyesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. V. 7549“ alatt Mosse Rudolffhoz Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.

MÉG CSAK NÉHÁNY NAPIG.

Huzás már 1902. december hó 30.

M. k. jótékonycélu államsorsjáték

Főnyeremény 150.000 K. Az összes nyeremények összege 365.000 K. Sorsjegyek 4 koronáért kaphatók: a m. kir. lottejövődéki igazgatóságán Budapest (Csepelrakpart, Vámpalota), továbbá: valamennyi posta, adó-, vám- és sönvátsalmai, vasúti állomásokon a legközebb dohányüzletében és váltóüzletben.

Budapest, 1902. július hó 1-én. M. kir. lottejövődéki igazgatóság.

WOLF JAKAB férfi-szabó

elsőrendű kész férfi- és fiuruha áruháza

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Kereskedelmi Bank mellett.)

Ajánlom a téli idény beálltával a t. vásárló közönség b. figyelmebe, az alant felsorolt, kitűnő minőségű divat különlegesemet:

Téli kabát

fekete, kék- és sötör színben 28 kor-tól 150 koronáig.

Sacco öltöny

minden szinten 24 kor-tól 70 kor-ig.

Valódi dán bőrkabát

minden nagyságban 50 kor-tól 140 korig.

Városi bunda

különféle szörmebélésel 70 koronától 500 kor-ig.

Gazdasági kabátok

különféle szörmebélésel 36 kor-tól 120 kor-ig.

Alapított 1875.

Külön osztály mértékességi megrendeléseknek.

Telefon 118.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalokri kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céloiból elhatároza az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerral a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalokri kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerkövetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkítelnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregok és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukra nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megszabadulni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárholnét is magyarul, mire neki díszképpel mellett egy gyógyszerküldeményt küldik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonban. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg emezendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

„Ricy” valódi amerikai rákogumi.
„RICY” oly különlegesség, melyet csak rágnak, de nem nyelnek le.
„RICY” tisztítja a szájat és a fogakat, eltüntet minden szájbűzt és rendkívül illódon hat.
„RICY” párgás fölötte megkönnyíti a nyálképződést és ez által elősegíti az emésztést.
„RICY” nélkülözhetetlen kerékpározóknak és turistáknak, egy-nyitán egyedülálló pótlója a dohány élvezetnek.
„RICY” a Veszékelviseles Magyarországra részére: Török József gyógyszerár, Bpest, Király-u., Koehmeister Friedrich utóda, Budapest, Arany János-utca, Klein és Bümel, Budapest, Keresztút. Brászay Kálmán, Budapest, Muzum-körút 23. Angyal és Antal ügykötség, Bpest, Dalszínház-u. 10.

Árlejtési hirdetmény.

A zágrábi m. kir. posta- és táviratigazgatóság részére létesítendő két emeletes épület felépítése alkalmával teljesítendő: ács, vasbeton szerkezeti, vékonyvaszfal, kőtalajburkolati, kövezés, lakatos, mázoló és szobafestő munkáira kiírt árlejtés eredményre nem vezetvén, ezek szállítása illetégek elkészítésére a következő feltételek mellett újabb nyilvános árlejtés hirdettetik:

1. Az árlejtésben részt vehet mindazon szakértő hazai iparos és vállalkozó, a ki üzletének gyakorlására hatósági engedéllyel bír.
2. Ajánlat mindegyik munkacsoportra csakis egyenként külön-külön tehető.
3. A munkára vonatkozó magyar vagy horvát szövegű munkakivonatok és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak és kötelesek abba egységárait beiktatni, a végösszegeket pedig ugy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni; csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatót eredeti íveken tétetik.
4. Az egykoronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok, valamint annak megfelelő blyeggel ellátott mellékletei „Ajánlat a zágrábi posta- és táviratépület munkáira” felirattal legkésőbb folyó évi december hó 15-én déli 12 óráig a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium segédhivatalának igazgatóságánál nyújthatók be. Az ajánlatok folyó évi december hó 16-án délelőtt 10 órakor a posta- és táviratigazgatóság üléstermében (Budapest, II., Albrecht-ut 3. sz. I. em.) nyilvánosan felbontatnak.
5. Később érkezett, távirati uton küldött vagy utójánlatok figyelembe nem vétetnek.
6. Tartozik ajánlattevő vállalkozó az általános feltételek 6. §-a szorint az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bnatpénzt az ott körülírt módozatok és kikötések mellett a budapesti vagy zágrábi m. kir. posta- és táviratigazgatósági pénztárba az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni. Készpénz vagy értékpapíros az ajánlat-hoz bnatpénzül nem csatolható.
7. Fentartom magamnak azon jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szemelött tartása mellett, a munka végrehajtásával azt a vállalkozót bizzam meg, ki annak jo és helyes teljesítésére már eleve is legtöbb biztosítékot nyújtja, vagy hogy esetleg benyújtott ajánlatoktól egészen eltekinthessek.
8. A munkákra vonatkozó általános és különleges feltételek, valamint a tervek Zágrábban a kir. posta- és táviratigazgatóságánál a hivatalos órák alatt, továbbá Budapestben Sándy Gyula és Török Ernő tervező műtépészeknél (II., Toldy Ferenc-utca 20. szám) naponta délután 3-6 óra között megtekinthetők; ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonat munkanemekenként egy koronáért a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Budapest, 1902. november 15-én.
Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

és falhólyag, valódi francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban! Orvosilag ajánlva, feltétlen biztos és ártalmatlan! Árak koronáértben!
Tucatsként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Ered. amerikai udjósági „Newerrip”. Felülmalhatatlan! Ruganyos! Elviráztatlanul a jelenkor legjobb óvszere!!!
Diana-óv (havi kötszer) 8-11 korona. Dusan felszerelt raktár: Irrigátorok, fockeszközök, suspensoriumokban stb. Női óvszer: „Pessarium oclusivum” Menzinga tanár szerint orvosi rendletole adatik ki. Ára 3-5 korona.
Uj! „Auto Vaginal Spray”! a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség. Ára kor. 15.-
Figyelemreméltó!!! Legújabb cs. és kir. szahad. Kettő-féle sérvtök pneumatikuss gummi- vagy gycerin töltéssel.
Legújabb képes árjegyzék, zárt borítékban, titoktartás mellett küld:
KELETI J. orvos-sebész mű- és kótszergár. Alapítva 1878.
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

Titkos betegségek szakorosa

gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást ógáló szerrel, 20 évvel kórhat és magán-gyakorlati tapasztalataival fogva legjobban ajánlatok

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvos-tudor
gyógyít férfiaknál és nőknél fertőzőkét szar nélkül mindenmire bármily régi kórt

Nemi betegségek

ugymint húgyszólyást, hólyag- és vizeletibajokat, bujakóros sebeket, syphilis, önfertőzőből eredő idegbajokat, a legkacsasabb bőrbetegségeket és szépségbájokat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia)
meglepő biztos eredményt gyorsan a legújabb módon

Rendelő-ímlélet Bpest, VII. Károly-körnt 5. (Dob-utca sarkán).
I. em., bejárat a lépcsőházból
Rendel: Naponta délelőtti 10-4 és est. 6-3 óráig
Küln várótermek. Mérésélt írtselettelj. Levelekre kimerítésen válaszol. Kíváratla gyógy-szerről is gondoskodik.

Miért szenved?

mikor önnek a biztos gyógyulásra a legreglbb sebeknél is kílátása van és ma minden mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputációt, ha Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcset használja mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmat enyhítesen pedig elérhetően. Valódi centifolia-kenőcs használatát: a gyermekágyasok mellbajainál, a tejválasztás akadályainál, mellcsemélyedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sós-csusz, dagadt lábknál, sőt eonszundál is: ütött, szurt, lőtt, vágott és ronselt sebeknél; az idogentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, darutóis stb.; mindenféle daganat, kínóvés, karbunkulus, új képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagrági, menéstől kisesésedett lábknál. Egélt sebek minden nemét, fagyott testrészeket, a betegok tekvéstől erodt sebeket, a nyakton támadt daganatokat, vér-daganatokat, fülbajot és a gyomrok sebesedését stb. Széktöltés csak az óvszer előre és behatolás ellenében 2 tépővel és szöglettel, pontosítással és szűkítéssel egytől 2 kor. 50 vltér. Számtalan olyan bico-nyitvány eredetiben megtekinthető. Mindenképp óvok hamisítványok vételétől és kérem vizsgálni, hogy minden tőlegyen a cég: „Orangyal-gyógyszerár Thierry (Adolf) Limited Pregrada” bérgetve legyen.

Thierry A. gyogysz. balzsama és centifoliakenőcse.

E két gyógyszerjében felülmalhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél reglbb oss, annál erősebb és hatásosabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában kílthető. Ma minden mindig van hatékony és segítőkész, legújabb az orvos megkerésztől, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy éltős sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szöglet használni, melyeket csak legfőképpen a pénz dobja ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi oltásmert, jó, óvsz. megbízható, analízis teljesen ártatlan, világhírű szerű, melyeknek minden családnál találatának kellene lenni. A hol a fent ismertetett védjegyekkel valódiat kapni nem lehet, tessék egyenszen rendelni és címezni:
Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyógyszerár. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Közp. raktár Budapest: Török J. gyógyszerész. Zágrábban: Miltobach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerész.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Évi bevétel	31,800,000
Kiutalt nyeresémnyrészek	170,000,000
Vagyon	240,300,000
Halálesetek folytán kifizetve	500,000,000

A Standard kötvényekéi nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. A kötvények érvényben tartása díjzrtések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztosítás nepfelkülok részere.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

